

VII. modul

PÁLYAUDVAR

- 1. Mesteremberek**
- 2. Egy kalap alatt**
- 3. Munkakörülmények**
- 4. Választások**

Pályaudvar

MODULLEÍRÁS:

A modul célja	A pályaismeret elmélyítése, a foglalkozások áttekintése, a gazdasági élet meghatározó szakterületeinek megismerése. A szakképzési lehetőségek tanulmányozása a különböző iskolatípusokban, a szakmacsoportos képzés a képzési idő, az iskolai végzettség, szakképzettség fogalmainak megértése.
Időkeret	8 óra (4×90 perc)
Ajánlott korosztály	9.évfolyam (14-15 évesek)
Következő modul	
A modulban szereplő foglalkozások:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mesteremberek (régii mesterségek) 2. Egy kalap alatt (szakterületek, szakmacsoportok, szakmák) 3. Munkakörülmények (a szakmák jellemzőinek megismerése) 4. Választások (az iskolaválasztás, szakmaválasztás, feltételei, az iskolarendszer felépítése)
Modulkapcsolódási pontok	<p>Életvitel és gyakorlati ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pályaorientáció <p>Magyar nyelv és irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verbális és vizuális információk felhasználási képessége, - Szövegalkotási képesség (személyes történetmondás) - Saját álláspont kialakítása, korrigálása (véleményalkotás, értékelés) - Mások nézőpontjainak mérlegelése <p>Ember és társadalom :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pszichikus működésünk (emlékezet, képzelet, gondolkodás, érzések, érzelmek, értékelés) - Személyiségünk (boldogulás, boldogság, biztonság, összefüggése; szerepek, kapcsolatok) - Gondolkodás, kommunikáció
A képességfejlesztés fókuszai	<p>Önismeret: önfeltárás, elfogadtatás elősegítése, a saját felelősség megfogalmazása</p> <p>Információkezelés: szövegértelmezés, lényegkiemelés, szövegalkotás</p> <p>Együttműködés: egymás megismerésében, a tájékozódásban</p> <p>Önmeghatározás: Helyzetelemzés, a másokhoz való odafordulás, helyzetértékelés, önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás, cél- és feladatismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, véleményalkotás, értékelés, érvelés.</p>

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS:

A tanterem elrendezése: a modul fő célja a pályaismeret elmélyítése mellett az együttműködés fejlesztése. A feladatok nagy része kooperatív kiscsoportos munka, ezért fontos, hogy a tanulók állandó kapcsolatban legyenek egymással. A tanterem közepén a székeket körben helyezzük el, így minden tanuló láthatja a másikat. A csoportvezető is a körben ül. A kiscsoportos feladatokhoz helyezzünk el a körön kívül néhány asztalt. Legyen lehetőség a csoportok és az egyének munkáinak bemutatására, közzétételére is. Ezért szükséges egy „bemutató fal”, ahova a munkákat kitűzhetjük (esetleg több napig is fenn maradhatnak).

A csoport ajánlott létszáma 10-12 fő (maximális létszám 16 fő). A tevékenységközpontú, egyéni, páros és csoportos foglalkozások kisebb létszámmal sokkal hatékonyabbak.

AZ ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A modulban az együttműködés fejlesztése mellett a pályaismeret elmélyítése kap hangsúlyt. Az értékelés is ehhez igazodjon. Alapja ebben a modulban is a tanuló érdeklődése, az egyéni gondolkodása, kreativitása, aktivitása az egyéni, páros és csoportos feladatmegoldások során, feladattudata, problémamegoldó készsége, eszközhasználata, kitartása, együttműködése stb legyen. A folyamat közben, a foglalkozások során gyakran adjunk szóbeli értékelést az egyénnek és a csoportoknak egyaránt. Az értékelésnek pozitívan motiváló hatásúnak kell lennie, erősítse a tanulók önbizalmát, aktivitását.

A foglalkozások célja többek között az is, hogy megtanítsa a diákokat felelősséget vállalni saját munkájukért. Ennek egyik feltétele, hogy az értékelési folyamatban is részt vegyenek. A modul foglalkozásainak elsődleges célja, hogy fejlessze a tanulók önismeretét, önértékelését. A foglalkozások során tehát maga a tevékenység, az elvégzett feladat, a megismerés öröme is ad visszajelzést, megerősítést, s további motivációt.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Bogdán István: *Régi magyar mesterségek* 2006. Neumann Kht. Budapest

Magyar Néprajzi Lexikon (Főszerk.: Ortutay Gyula) 1977. Akadémiai Kiadó, Budapest

Pályaorientáció módszertani kézikönyv csoportvezetők számára. (Szerk. Dr. Szilágyi Klára, Hajdú Annamária) Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft., Budapest, 2002.

Stausz Csaba: *Pályaválasztó – Szakmák emberközelségéből (riportkötet)* Stand Lap- és könyvkiadó, Pécs

Szakmainfó Pályatervező (Szakmainformációs és pályatervező szoftver és tanári kézikönyv) Készült a Szakiskolai Fejlesztési Program keretében a Nemzeti Szakképzési Intézet megbízásából 2006.

Szakmaválasztásra készülők (Diákmunkafüzet és tanári kézikönyv, Szerk.: Suhajda Csilla Judit) Készült a Szakiskolai Fejlesztési Program keretében, Budapest, 2004.

Dr. Szilágyi Klára: *Keressünk együtt pályát!* Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft, Budapest 2003.

Válasszunk pályát! CD Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft, Budapest 2000.

www.palyanet.hu

A pályaismeret jelentősége a pályaaorientációs folyamatban

(háttéranyag)

„A pályaaorientáció fő célkitűzései közé tartozik, hogy a tanulóknak legyen áttekintésük a foglalkozásokról, ismerjék a különböző pályákban rejlő karrierlehetőségeket, ezen keresztül ismerjék meg a magyar gazdasági életet meghatározó főbb szakterületeket. Egy-egy pályán elérhető karrier és siker nagyban függ az odavezető úttól, nevezetesen a szakképzési lehetőségektől. Ezért világossá kell tenni számukra a szakmacsoportos képzés felépítését (21 szakmacsoport), az elérhető szakmák számát és jellemzőit (az érettségi nélkül elsajátítható OKJ-s szakmai végzettségek). A karrier-tervezéshez kapcsolódóan kiemelten kell kezelni a képzési idő jelentőségét, az iskolarendszerű képzés és a felnőttképzés nyújtotta lehetőségeket. „

„A jelenlegi gazdasági változások azt mutatják, hogy igen rövid idő alatt még egy jól működő piactgazdaságban is átszerveződik a szakmai struktúra, de nemcsak új szakmák jelennek meg, hanem bizonyos szakmák el is tűnnek, másrészt a megmaradó szakmáknak a szakmai tartalma igen rövid időn belül megújul. A szakmai struktúra alakulása visszahat a gazdaság teljesítőképességére, hiszen olyan munkatevékenységeket, amelyekhez nincs meghatározott szakmai felkészültsége a munkavállalóknak, rosszabb minőségben végezteti el a társadalom, másrészt bizonyos munkatevékenységek nem is jelennek meg a társadalomban a szakmai végzettség hiánya miatt. Ezek a kapcsolódási pontok is felhívják a figyelmet arra, hogy igen bonyolult összefüggés van a szakmastruktúra alakítása és alakulása között egy változásban lévő társadalomban. A gondolkört a magunk számára, akik a szakképzésben dolgozunk, elsősorban azzal kell bővítenünk, hogy a szakmastruktúra alakulásában nagymértékben beleszól – piactgazdaság esetén – a társadalom tagjainak igénye is.

A társadalmi igények megjelenésének egyik lehetséges módja a fiatalok szakmaválasztásából olvasható le. Mindannyian emlékezünk azokra a folyamatokra, amelyek a magyar társadalomban a 70-es és 80-as években különböző módon megismétlődve lejátszódtak. Nevezetesen a fiatalok a 70-es évek közepe táján elfordultak a műszaki pályáktól, és ekkor igen komoly kedvezményeket nyújtott például a felsőoktatás vonatkozásában az állam ahhoz, hogy a fiatalok műszaki pályák iránti érdeklődését fokozza. Így megjelentek például a matematikát, fizikát helyettesítő szakmai tárgyak a felvételiben, a szakmacsoportos felvételik, közös írásbeli felvételik matematikából. A reakciók azt jelezték, hogy a fiatalok akkor választják ezeket a foglalkozásokat, szakmákat, amikor jelentős könnyítést kapnak a követelmények teljesítéséhez. Ismerjük a jelenség más összetevőit is, például a fogtechnikus-képzés, vagy a szolgáltató ágazatokban való képzés iránti igény megnövekedett a 70-es évek végén, a 80-as évek elején, akkor viszont a szakmai férőhelyekkel korlátozták a fiatalok fokozott szolgáltatás felé fordulását, maximálták a kiképzendő szakemberek számát. A társadalmi igények – függetlenül a társadalmi berendezkedéstől – minden országban tapinthatóak voltak és a szakirodalom alapján is állíthatjuk, hogy a fiatalok pályairányulása, a szakmák közötti választása egyfajta társadalmi igényt jelez. Ez a társadalmi igény természetesen nem független a gazdaság állapotától és a társadalmi értékrendtől, de mindképpen a szakmastruktúra alakulásának az individuális jellegét is hangsúlyozza.

A piactgazdaságban a szakmastruktúra alakulását az individuális igények mellett a szakmai végzettséghez kapcsolódó munkaerő-piaci helyzet befolyásolja a legjobban, hiszen a jó szakmát választó fiatalok az adott szakmában szeretnének elhelyezkedni. De ha meghatározott szakmákban kevés, vagy egyáltalán nincs munkalehetőség, akkor kevesebb számú fiatal vállalja azt a kockázatot, hogy a szakmai végzettségével nem fog tudni elhelyezkedni. Nem választ egy olyan középiskolai formát, amely igen erős igénybevételt jelent az egyén számára, de teljesen céltalan az életút tervezése szempontjából. Úgy véljük,

hogyan a tanulóknak, illetve szüleikben elég jól működik az egészséges helyzetfelismerés, ha ehhez megfelelő információt kapnak. Így a társadalom működését legmegfelelőbben az befolyásolja, ha a család, a szülő és a tanuló felelősséget vállal egyéni döntéséért. Így kevésbé kell a pályaválasztást korlátozni, de nagyon sok információt kell adni ahhoz, hogy megfelelő döntést hozzanak a családok.”¹

¹ *Szakmaválasztásra készülők* (Tanári kézikönyv, Szerk.: Suhajda Csilla Judit) Készült a Szakiskolai Fejlesztési Program keretében, Budapest, 2004.

1. foglalkozásblokk

MESTEREMBEREK

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Régi mesterségek megismerése, a régi szakmák és mai megfelelőjük közötti hasonlóságok, különbségek megkeresése, szakmai jelképek értelmezése
A foglalkozás tartalma	Foglalkozások a családnevekben Mivel foglalkoztak?- régi mesterségek. A szakmák változása, átalakulása, megszűnése Mesterségek jelképei – cégérek, cégtáblák
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Kognitív kompetenciák: tanulási képesség, nyelvi kommunikáció (szövegértés, fogalmazás)
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek, Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	Jártasság a csoportmunkában

Ráhangelődés:

Tevékenység 1

10 perc

Tanári instrukciók

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Pályapóker

A csoporttagok szakmákat sorolnak fel az előző szakma utolsó betűjével. Aki passzol, kiesik a játékból.

A játék akkor jó, ha gyors, pörgő. Meghatározhatjuk a maximális gondolkodási időt (pl. 10 másodperc).

nagycsoportos

játék

Tevékenység 2

15 perc

Tanári instrukciók

Szakmanevek - családnevek

Alakítsunk csoportokat! A csoportalakítás módja lehet pl.: kártyákra felírunk közismert, foglalkozásokat is jelentő családneveket (Kovács, Pék, Halász, Szabó). Mindegyikből annyit, ahány fős csoportokat szeretnénk.

- Mindenki húzzon egyet a kártyákból!
- A kártyákon családneveket találtak.
- Keressétek meg a családok többi tagját!

A csoportok egy-egy csoportasztalnál helyet foglalnak.

- Gyűjtsetek minél több olyan foglalkozást, amely családnevekből alakulhatott ki!
- Amelyiknél tudjátok, írjátok oda, hogy mivel foglalkozik, vagy foglalkozott!

A gyűjtés után a beszámoló csoport-szóforgóban történjen. A csoportvezető írja a táblára az összegyűjtött neveket. Ha van olyan, amelyiknek a tanulók nem ismerik pontosan a jelentését, most még ne magyarázzuk meg. A következő tevékenység után térjünk vissza rá!

A megbeszélés végén a csoportvezető ismertesse a **foglalkozás célját**: régi mesterségek megismerése, a régi szakmák és mai megfelelőjük közötti hasonlóságok, különbségek megkeresése, szakmai jelképek értelmezése.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

kiscsoport

Gyűjtés, csoportszóforgó

Kártyák családnevekkel (csoportalkotáshoz), papírlapok, íróeszköz

Jelentésteremtés:

Tevékenység 3 (A változat)

25 perc

Tanári instrukciók

Mesteremberek

A tanulók csoportokban dolgozzanak. Minden csoport húzzon 3-3 kártyát, melyeken régi foglalkozások neveit olvashatják.

- Mivel foglalkozhattak ezek a mesterek?
- Írjátok le egy-két mondatban!

A csoportok kerekasztal módszerével gyűjtsenek ötleteket, hogy mivel foglalkozhattak a mesterek, majd beszéljék meg. (5-6 perc)

Adjuk oda a csoportoknak a szakmák leírását.

- A lapon 12 régi szakma rövid leírását olvashatjátok. A szakmák neve nem szerepel a leíráson.
- Válasszátok ki azokat, amelyek a ti szakmáitokat jellemzik!
- Hasonlítsátok össze azzal a leírással, amit előzőleg készítettetek!
- Keressétek meg a szakmák mai megfelelőjét (ami legjobban hasonlít hozzá a mai szakmák közül)!

A csoportok szóforgóban mutassák be egymásnak a ritka szakmákat!

Beszéljük meg közösen, hogy mi lehet az oka, hogy ezek a szakmák eltűntek, vagy átalakultak!

Térjünk vissza a családnevekre! Ha maradt olyan, amelynek a jelentése nem tisztázódott, beszéljük meg!

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Kiscsoportos, nagycsoportos

Feladatlap, szövegfeldolgozás, párosítás, csoportszóforgó, beszélgetés

Feladatlap (1. melléklet), szakmák leírása (2. melléklet), szakmajegyzék (OKJ)

Tevékenység 3 (B változat)
25 perc

Tanári instrukciók

Mesterségek régen és ma

A tanulók csoportokban dolgozzanak. Különböző színű lapokra írjuk fel, vagy nyomtassuk ki a szakmák nevét, a meghatározását (mivel foglalkozik) és az eszközeit annyi példányban, ahány csoportunk van. A lapokat vágjuk szét, keverjük össze. Minden csoport kapjon egy-egy csomagot. A csoportok a terem négy különböző pontján dolgozzanak falra rögzített csomagolópapíron.

- Aszínű lapokon ritka szakmák nevét találjátok.
- Keressétek meg a hozzájuk illő kártyákat! Mivel foglalkoztak, milyen eszközöket használtak?
- A szakmajegyzékből keressétek ki azokat a szakmákat, melyek mai megfelelői lehetnek a régi szakmáknak! Nem baj, ha többet is találtok!

A munka végén a csoportok járjanak körbe a teremben, nézzék meg többi csoport munkáját. A tapasztalatokat beszéljék meg csoportszóforgóban

A mellékletben 8 ritka szakma jellemzői találhatók. Egy-egy csoportnak sok a 8 szakma. Válasszunk közülük 4-5 érdekesebbet, vagy két-két csoportnak adjunk csak egyformát! Beszéljük meg közösen, hogy mi lehet az oka, hogy ezek a szakmák eltűntek, vagy átalakultak!

Térjünk vissza a családnevekre! Ha maradt olyan, amelynek a jelentése nem tisztázódott, beszéljük meg!

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

kiscsoportos

Plakát, párosítás, tárlatlátogatás, csoportszóforgó

Kártyák 4 példányban (szakma, mivel foglalkozik, eszközei), csoportonként egy szakmajegyzék (OKJ), csomagolópapír, gyurmaragasztó

Tevékenység 4 (A változat)
30 perc

Tanári instrukciók

Jó bornak nem kell cégér?

A tanulók csoportban dolgozzanak.

A csoportvezető olvassa fel a rövid összefoglalót a cégékről. Esetleg a csoportoknak is kiadhatja, hogy a munka megkezdése előtt olvassák el.

- Válasszatok ki egy szakmát, amit jól ismertek, vagy tetszik a csoportotoknak!
- Tervezzetek cégért (jelvényt), cégtáblát a szakmának!
- A munka megkezdése előtt beszéljétek meg, mi jellemzi legjobban a szakmát!
- Írjatok rövid (1 mondatos) reklámszöveget a (szakmátokhoz) cégetekhez!

A munkák bemutatására rendezhetünk kiállítást, vagy a

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

csoportok bemutathatják egymásnak fordított szakértői mozaikkal is.

A munka tapasztalatait beszéljük meg közösen is.

kiscsoportos

Plakát, csoportszóforgó, tárlatlátogatás (vagy fordított szakértői mozaik)

Cégérek – háttéranyag (4. melléklet), rajzlapok, színes filctollak, zsírkréták, olló, gyurmaragasztó

Tevékenység 4 (B változat)

30-40 perc

Tanári instrukciók

Melyik szakma jelképe lehetne?

A tanulók egyénileg, párokban, majd csoportokban dolgoznak feladatlap segítségével. Egyszerű ábrákhoz, jelekhez, képekhez kell szakmákat párosítaniuk. Egy-egy jelhez többet is lehet.

- Szerinted milyen szakma jelképei lehetnének ezek az ábrák?
- Egy-egy képhez több szakmát is párosíthatsz! Engedd szabadon a fantáziádat!
- Válassz egy párt magadnak, beszéljétek meg, egészítsétek ki!
- Csatlakozzatok egy másik párhoz! Közösen is vitassátok meg az elképzeléseiteket!
- Beszéljétek meg, hogy miért kerülhetett több szakma is egy-egy jelhez!

A megoldásokat csoport-szóforgóban osszák meg egymással a csoportok. Beszéljék meg, hogy mi jellemez leginkább egy-egy szakmát, miért nem jó, ha egy cégér nem egyértelmű. Hogyan lehet kiegészíteni az egyes jeleket, hogy biztosan csak egy szakmára utaljanak?

- Válasszatok ki két jelet a feladatlapokról, és alakítsátok át úgy, hogy egyértelmű legyen, csak egy szakmára utaljon!

A csoportok mutassák be egymásnak az átalakított jeleket. Ne mondják meg, hogy melyik szakmára utalnak. Akkor jó, ha a többi csoport ezt kitalálja.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Páros, kiscsoportos

párosítás

Feladatlap (5. melléklet)

Reflektálás:

Tevékenység 5

10-15 perc

Tanári instrukciók

Lépj vissza ötvenet!

- Gyűjtsétek össze olyan szakmákat amelyek ötven évvel ezelőtt még nem is léteztek.

- Keressetek olyan szavakat, eszközöket, amelyek jelentése azóta megváltozott (pl. egér)

Összefoglalásként beszéljünk a szakmák változásainak okairól, az új szakmák feltűnéséről, a régiak átalakulásáról, megszűnéséről. Az összefoglalást követően kérjünk visszajelzést a tanulóktól a foglalkozásra vonatkozóan, azaz hogyan érezték magukat a gyakorlatok során, mit emelnének ki a nap eseményei közül és miért?

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni, nagycsoportos

Ötletroham, beszélgetés

Öntapadós jegyzetlapok, filctollak

RÉGI MESTERSÉGEK

Írjátok be a táblázatba a kártyákon szereplő mesterségek nevét! Mivel foglalkozhattak ezek az emberek? Írjátok le egy-két mondattal!

	SZAKMA	MIVEL FOGLALKOZIK?	MAI MEGFELELŐJE

RÉGI MESTERSÉGEK

1.	<p>Többnyire városokban és mezővárosokban dolgoztak. Termékeik egy részét főleg falusi emberek használták: fekete, illetve fehér hajkefe, posztónyíró kefe, lókefe, cipőkefe, palackmosó, hordókefe, ruhakefe. A nyersanyag a disznósörte, lófarok, sörény, amit a mészárosoktól, hentesektől, tímároktól szereztek be.</p>
2.	<p>A bőrkikészítés specialistája.. Kezdetben e szakma képviselői a bőr kikészítésével valamint megvarrásával, egyszerűbb lábbelik készítésével is foglalkoztak.</p> <p>A 19. században a következő lépésekből állt a munka menete: a frissen nyúzott bőrt beáztatták, törték, mésszel szórtelenítették, majd állati (kutya, tyúk vagy galamb) ürülékkel pácolták. A pácolás után a bőr rugalmassá, könnyen megmunkálhatóvá vált. Ezután jött a bőr cserzése szömörccével esetleg tölgygubaccsal.</p>
3.	<p>A bőrfeldolgozás és lábbelikészítés mestere. Csizmákat, cipellőket, papucsokat készített. A vargamesterségből vált ki a XV. sz. során, s a törökös divat növekedésével fokozatosan háttérbe szorította a vargákat. Évszázadokon át tartó vita alakult ki a két szakma képviselői között, kinek mit szabad készítenie. Bőrkikészítéssel nem foglalkozott, a kész bőroket a tímároktól vásárolta, ebből készítette a (többnyire hosszú szárú) lábbelit.</p>
4.	<p>Juhok és kecskék bőrének, vadak prémjének kikészítésével foglalkoztak, s a prémekből ruházatot is készítettek. Értettek a szabás-varráshoz, díszítéshez is. A prémek többsége a módosabb városi viseletben került felhasználásra, kesztyűk, süvegek, bundák és ködmönök varrásánál.</p>

5.	<p>Lisztörléssel foglalkozó mesteremberek, akik a malmok berendezéseinek, szerkezeteinek elkészítéséhez, karbantartásához is értettek. Malmaikat teljesen fából készítették, fém alkatrészeket még a gépezetek építésénél is alig használtak. Tudásuk rendkívül sokoldalú volt, számos fizikai és mechanikai törvényszerűséget ismertek és alkalmaztak.</p> <p>I.e. az I. században vált önálló mesterséggé, amikor a szárazmalmot felváltotta a vízimalom.</p>
6.	<p>Vásznak, gyapjuszövetek (posztó) készítésével foglalkoztak ezek a mesterek, főként a polgárok igényeinek kielégítésére. (A falvakban a vászon készítése az asszonyok dolga volt.)</p> <p>A fonalat a falvak asszonyaitól vásárolták, akik saját szükségletükön kívül már eladásra is fontak. Így aztán az egyes falvakban kialakultak a <i>fonóházak</i>.</p> <p>A szövőszékén a mester napi 3,5-4 m (4-5 rőf) vásznat tudott készíteni. Eszközei: gombolyító, csörlő, vetelő, szövőszék, orsó.</p>
7.	<p>A szőlő művelésével foglalkozott, a szőlőművelés minden ágazatában jártas, a szőlőművesek munkáját irányító alkalmazottja volt a gazdának. Neki kellett gondoskodnia arról, hogy minden munkát időben elvégezzenek a szőlőben, s ő felelt a szőlőmunkások munkájáért is. Nem napszámban dolgozott. Bérét az elvégzett munka mennyiségétől és a felügyelt szőlőterület nagyságától függően kapta.</p>
8.	<p>Ez a mesterség már a vaskorszak elején kialakult. Már akkor rájöttek arra, hogy a felhevített vas, ütögetéssel alakítható. Megalkották a legfontosabb szerszámokat – <i>kohót, üllőt, kalapácsot, fogót</i> – és a technológiát is.</p> <p>Ezen mesteremberek munkája minden településen nélkülözhetetlen volt. Még gyógyítást is végeztek.</p> <p>A fémek, elsősorban a vas megmunkálásával foglalkozott. Szerszámokat készített és javított a mezőgazdasági munkákhoz, vagy a kézművesek számára. A lovak patkolása, lószerszámok, használati tárgyak, zárok készítése is a feladatai közé tartozott.</p> <p>A mesterség családon belül sokszor nemzedékeken át öröklődött.</p>

9.	<p>Agyagművesek, agyagedények készítésével foglalkoztak. Várjobbágyok voltak, akik kezdetben a vár urának készítették portékáikat. A XIV. századtól már fazekasoknak nevezik őket. Később a városokba költöztek, felszabadultak, s mesterségük ekkor kezdett igazán virágozni.</p>
10.	<p>Faipari munkákat végző szakember. Főleg szekér alkatrészeket állított elő (kerékgyártónak is nevezték). Hintók, szekerek, lóvontatta szánok, szerszámnyelek, faeszközök készítésével és javításával is foglalkozott. Szerszámjai: fejszék, fűrők, vésők, fűrészek. Az olyan mestert, aki az úri kocsihoz szükséges minden munkát elvégzett a műhelyében, kocsigyártónak nevezték.</p>
11.	<p>Elsősorban szüreteléshez, bor készítéséhez, tárolásához, borászati munkákhoz szükséges tárolóedényeket, dézsákat hordókat készít. Szerszámjai: bárdok, szekercék, faragószék, vonókések, körzők, gyaluk, fűrészek, fűrők, kalapácsok. Országszerte elterjedt kisipari ág volt, különösen a nagy múltú, történelmi borvidékek városaiban.</p>
12.	<p>Gombokat, ruhadíszítő zsinórzatot (paszományt) készítettek. A gombok szövött, kötött munkák voltak, selyem-, arany-és ezüstoffonalból készültek. Csak kötött gombokat készítettek. A rézgombokat a rézműves, az ezüstműves készítette. Az 1800-as években a fémgomb jött divatba, s ezen mesterség háttérbe szorult, mára teljesen megszűnt.</p>

Válasszátok ki azokat a leírásokat, melyek a ti csoportotok szakmáit jellemzik!
Írjátok be a leírás számát a megfelelő szakma mellé a táblázat első oszlopába!

RÉGI MESTERSÉGEK (MEGOLDÁS)

1.	KEFEKÖTŐ
2.	TÍMÁR
3.	CSIZMADIA
4.	SZŰCS
5.	MOLNÁR
6.	TAKÁCS
7.	VINCELLÉR
8.	KOVÁCS
9.	GERENCSÉR
10.	BOGNÁR
11.	KÁDÁR
12.	GOMBKÖTŐ

BOGNÁR

KÁDÁR

VINCELLÉR

GERENCSÉR

TAKÁCS

TÍMÁR

VARGA

SZÜCS

BŐRKIKÉSZÍTÉSSEL ÉS
LÁBBELIK KÉSZÍTÉSÉVEL
FOGLALKOZOTT

BŐRKIKÉSZÍTÉSSEL
FOGLALKOZOTT

SZEKEREKET, HINTÓKAT
KÉSZÍTETT ÉS JAVÍTOTT

FA HORDÓKAT, DÉZSÁKAT,
SZÜRETELŐKÁDAKAT
KÉSZÍTETT

SZŐLŐMŰVELÉSSEL
FOGLALKOZOTT

AGYAGEDÉNYEKET
KÉSZÍTETT (FAZEKASNAK
IS NEVEZTÉK)

VÁSZANAKAT,
SZÖVETEKET KÉSZÍTETT

JUHOK, KECSKÉK,
KÜLÖNFÉLE VADÁLLATOK
PRÉMJÉBŐL RUHÁZATOT
KÉSZÍTETT

FEJSZÉK, FŰRÉSZEK,
BOGNÁRKÉS, GYALU,
FŰRÓK, KEMÉNYFA
SZEGEK

BÁRDOK, SZEKERCÉK,
TŰZŐMINTA, VONÓKÉS,
DONGAGYALUK,
FŰRÉSZEK

KAPA, METSZŐOLLÓ, ÁSÓ,
TALAJMŰVELŐ ESZKÖZÖK

KORONG, KEMENCE,
FORMÁZÓ, DÍSZÍTŐ
ESZKÖZÖK

SZÖVŐSZÉK, ORSÓ,
GOMBOLYÍTÓ, VETÉLŐ

VÖDÖR, RÉZÜST, HORDÓ,
HÚZÓDESZKA,
MESZESFOGÓK, MERÍTŐ

KAPTAFÁ, KALAPÁCS, ÁR,
CÉRNA, TŰ

CÉRNA, HÍMZŐFONAL, TŰ,
MÉRŐSZALAG

Cégérek

„Az ipar kézműves korszakában a művesek céhbe tömörülése nemcsak az **iparosok érdekvédelmét** szolgálta, hanem egyúttal **védte a fogyasztók érdekeit** is. A céhnek csak azok lehettek tagjai, akik céhes mesternél *inaskodva* felszabadultak: *legények* lettek – mesterségük elsajátításáról az ún. *remekkel* bizonytságot tettek. Csak a céhek mestertagjai használhattak termékeiken *mesterjegyeket*, és függeszthették ki műhelyeik elé cégéereiket. ...

A *cégér* szó német eredetű: *Zeiger* „mutatót” jelent.

A kézművesipar fejlődésével, a városi műhelyek és elárusítóhelyek szaporodásával szükségessé vált, hogy valamilyen jellel **tájékoztassák a lakosságot**, figyelmét felébredessék, s egyúttal biztosítsák, hogy **jogosan művelnek**: céhes mesterek.

Ki-ki műhelye fölé, az utcára merőlegesen kiálló rúdra **foglalkozásához illő tárgyát – terméket vagy szerszámot** – akasztott ki. Így a csizmadiák csizmát, a lakatosok jókora kulcsot. Az asztalos műhelyét a gyaluról lehetett megismerni, a mészáros műhelyét (a széket) az ökörfejről. A szabó cégére az olló volt, a péké a hatalmas perec, a bognáré a hordó. ...

A kocsmák, fogadók cégére még a római időkből ered. A légiók táborában lándzsára tűzött szalmaköteggel jelölték meg a – mai kifejezéssel – *kantin* – eredetileg a lovak abrakoló –helyét. Ez a szalmaköteg jelezte a középkorban a sörmérést.

A borkimérést a tölgy-, fenyő-, babér- vagy borostyánág, illetve koszorú hirdette. Mindegyike csak időszakos kimérést (illetve ilyen jogot) jelölt. Akkor lógott kint ez a cégér, amikor az illető mérhette a sört vagy bort.

Ahol a vendégfogadó intézménye állandósult, és szeszes italt egész éven át lehetett mérni, a fogadók cégérnek címerképet: a címer mesterjegyét, általában állatot festettek. Így keletkezett pl. az Arany Sas, a Fehér Ló fogadó. A XVIII. századtól a cégérjogért a városokban taksát is kellett fizetni, aszerint, hogy hány szobája, illetve hány lovas istállója van a fogadónak.

...

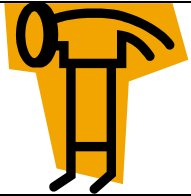
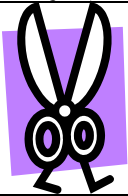

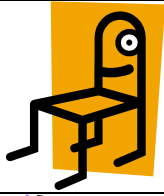

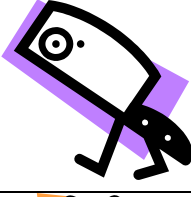

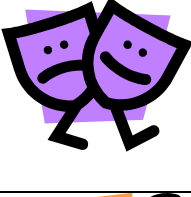

A patika a XIX. század folyamán alakult át füves boltból gyógyszertárrá, így a cégére kezdetben valami „fűszerszám” volt, pl. három rózsa, ami egyúttal eszenciát is jelölt. Később aztán Aszklepiosz leányának, Higieának jelvénye – a csészéből ivó kígyó – lett a cégére. Ma is használják.

E sokféle cégér aztán a XIX. század közepétől kezdve **fokozatosan cégtáblává változott**: a fal síkjára került, megjelent rajta az írás, de ekkor már jogot nem jelölt, **csak hirdetett.**²

² Bogdán István: Régi magyar mesterségek 2006. Neumann Kht. Budapest

MELYIK SZAKMA JELKÉPE LEHETNE?

Szerinted milyen szakma jelképei lehetnének ezek az ábrák? Egy-egy képhez több szakmát is párosíthatsz! Engedd szabadon a fantáziádat!

2. foglalkozásblokk

EGY KALAP ALATT

Szakterületek, szakmacsoportok

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Ismerkedés a szakmákkal, a szakmák csoportokba sorolása. A szakterületek és a szakmacsoportok közös jellemzőinek megismerése
A foglalkozás tartalma	Szakterületek megismerése csoportmunkában Szakmák, tevékenységek, képességek hozzárendelése a szakterületekhez Az egyes szakterületek jellemzőinek bemutatása rajzban, képekben - plakátkészítés A szakmacsoportok megismerése, közös szakmacsoportba tartozó szakmák, tevékenységek keresése
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Kognitív kompetenciák: tanulási képesség, nyelvi kommunikáció, szövegértés, gondolkodás, összefüggések keresése, megértése, fantázia Szociális: együttműködési képesség
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek, Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	Jártasság a csoportmunkában

Ráhangelődés:

Tevékenység 1

10 perc

Tanári instrukciók

Kirakó

Négy különböző képet vágjunk 4-4 szabálytalan darabra. A képek egy- egy szakterület (agrár, műszaki, gazdasági-szolgáltatási, humán) jellemeznek. A képek darabjait keverjük össze, s tegyük egy kalapba. Minden tanuló húzzon egy darabot.

- Keressétek meg azt a három társatokat, akiknél a képek hiányzó darabjai vannak!
- Ha megtaláltátok, rakjátok össze a képet, s ragasszátok fel egy lapra!
- Beszéljétek meg, vajon mit ábrázol!

A játék ráhangelődés, csoportalkotás és a téma bevezetése is

egyben.

A megbeszélés nagycsoportban folytatódjon. Fontos tisztázni, hogy ezek a képek a munka világának egy-egy fő csoportjára utalnak. Ezeket a csoportokat szakterületeknek nevezzük.

Ezzel a **foglalkozás témáját**, célját is bemutatjuk a tanulóknak: a szakterületek, szakmacsoportok megismerése kiscsoportos

Játék, kiscsoportos megbeszélés, fogalommagyarázat

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

4 kép (1. melléklet) darabokra vágva, papír, ragasztó

Jelentésteremtés:

Tevékenység 2

15 perc

Tanári instrukciók

Szakterületek

A szakterületek nevét tartalmazó lapokat adjuk oda a csoportoknak. Minden csoportnak azt, amelyik az előzőleg összeállított képhez kapcsolódik.

Egyes fogalmak jelentését előzőleg tisztázni kell (pl. agrár, humán, szolgáltatás).

- Gyűjtsetek olyan szavakat (szakmákat, anyagokat, eszközöket, tevékenységeket), amelyek a ti szakterületekhez kapcsolódhatnak! (pókháló módszer) kb. 5 perc

Ezek után adjuk oda a csoportoknak a szakterületek rövid jellemzését! (Több példányban, hogy a csoporttagok rövidebb idő alatt elolvashassák, esetleg 4 részre vágva. Ekkor mindenki csak a saját részét olvassa el, értelmezi, s elmondja a többieknek - szakértői mozaik.)

- Beszéljétek meg a csoportban, mi jellemzi ezt a szakterületet!

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

kiscsoportos

Gyűjtés (pókháló), szövegfeldolgozás, szakértői mozaik, megbeszélés

Szakterületek neve A/4 lapon, íróeszközök, a szakterületek jellemzése (2. melléklet)

Tevékenység 3 (A változat)

10 perc

Tanári instrukciók

Képes vagy rá?

- A képességek listájáról válasszátok ki azt a két-három képességet, amelyekre a szakterületen dolgozóknak leginkább szükségük van!
- Beszéljétek meg a csoportban

A feladathoz szükség lesz az Itt állok modul/ Képességeim / 3. mellékletére (a képességek leírása).

Munkaforma

Kiscsoportos

Módszerek

Párosítás

Eszközök

Feladatlap (5. melléklet), képességek leírása (Itt állók/ Képességeim/ 3. melléklet)

**Tevékenység 3 (B változat)
10 perc**

Tanári instrukciók

Vedd egy kalap alá!

- Gyűjtsetek legalább 10 szakmát, amely ahhoz a szakterülethez tartozik, amelyen dolgoztok!

Hívjuk fel a tanulók figyelmét arra, hogy különböző szintű foglalkozásokat próbáljanak gyűjteni.

6-7 perc után az ellenőrzéshez, a lista kiegészítéséhez adjuk oda a csoportoknak a szakmák listáját. A lista természetesen nem teljes, de jó támpont lehet az ellenőrzéshez.

Munkaforma

Kiscsoportos

Módszerek

Kerekasztal

Eszközök

Szakmák listája (3. melléklet), feladatlap (4. melléklet)

**Tevékenység 4
35 perc**

Tanári instrukciók

Megismertél, mutass be!

- Mutassátok be a többi csoportnak a szakterületet, amit megismertetek!
- A bemutatáshoz készítsetek egy montázst, plakátot képekkel, rajzokkal, feliratokkal!
- Írhattok rá szakmákat, tevékenységeket, anyagokat, eszközöket, képességeket. Ragaszthattok rá képeket, hirdetések.
- Legyen sokszínű és sokatmondó!

A munkához biztosítunk a tanulóknak színes képeket, folyóiratokat, reklámújságokat minden szakterületről. Ha a melléklet képeit használjuk, azokat előzőleg vágjuk szét. A tanulók válasszák ki a szükséges képeket.

A plakátokon kb. 25 percig dolgozzanak, majd mutassák be a többi csoportnak fordított szakértői mozaikkal.

Ehhez minden csoportban számokat adunk a tanulóknak 1-4-ig. Az azonos számú csoporttagok állnak össze, s mindig az a tanuló beszél a plakátról, aki a készítésében részt vett.

A kész munkákat a bemutatás után célszerű kitenni a falra. A következő foglalkozásig maradjanak fenn!

Munkaforma

Kiscsoportos

Módszerek

Plakát, fordított szakértői mozaik.

Eszközök Képek (6. melléklet), folyóiratok, reklámújságok, csoportonként legalább egy-egy olló, ragasztó, csomagolópapír, színes filctollak, vagy zsírkréták, gyurmaragasztó

Tevékenység 5 (A változat)
15 perc
Tanári instrukciók

Szakmacsoportok

A 21 szakmacsoport nevét külön-külön írjuk fel kártyákra, keverjük össze. Minden csoport húzzon a kártyákból ötöt (ha négy csoporttal dolgozunk), egyik csoportnak hat kártya jut.

- Melyik szakterülethez tartozhatnak ezek a szakmacsoportok?
- Beszéljétek meg!

A csoportok felváltva (csoportszóforgó) helyezték el (ragasszák fel) a szakmacsoportokat a kiragasztott plakátok mellé.

Végül beszéljük meg közösen, hogy minden jó helyre került-e.

Munkaforma
Módszerek

Kiscsoportos, nagycsoportos
Párosítás

Eszközök

Kártyák a szakmacsoportok nevével, gyurmaragasztó

Tevékenység 5(B változat)
15 perc
Tanári instrukciók

Tedd a zsákba! (szakmacsoportokhoz tevékenységek gyűjtése)

A csoportok feladatlapon dolgoznak.

- A szakterületeket további kisebb egységekre, szakmacsoportokra lehet osztani. Egy-egy szakmacsoportba hasonló foglalkozások tartoznak. Hasonló anyagokkal, eszközökkel dolgoznak, vagy hasonló tevékenységeket végeznek.
- A feladatlapon megtaláljátok az egyes szakmacsoportok nevét.
- Gyűjtsetek olyan tevékenységeket, amelyek az egyes szakmacsoportokra jellemzőek lehetnek pl. mér, fűrészel, cipel, stb.
- Használjátok segítségül a szakmák listáját!

A feladatok nem egyforma nehézségűek. A tanulók számára a gazdasági- szolgáltatási szakterület szakmacsoportjai kevésbé ismertek. Példákkal segítsük a feladat megoldását!

A műszaki szakterület 10 szakmacsoportja közül pedig válasszon a csoport négyet, amelyekhez tevékenységeket gyűjt.

A feladat megbeszélése csoport-szóforgóban történjen. A kimaradt szakmacsoportokat közösen beszéljük meg. (Lehet otthoni feladat is!)

Munkaforma
Módszerek

Kiscsoportos
Feladatlap, gyűjtés, csoportszóforgó

Eszközök

Feladatlap (7. melléklet), szakmák listája (3. melléklet)

Reflektálás:

Tevékenység 6

5 perc

Tanári instrukciók

Területfoglalás

- Álljatok annak a szakterületnek a plakátja mellé, amelyiknek a szakmái, tevékenységei a legjobban érdekelnek.
- Ha tudod, nevezd meg azt a szakmacsoportot, vagy szakmát (többet is lehet), amelyikben szívesen dolgoznál!

Képet kaphatunk arról (vizuálisan is), hogy a csoporttagok melyik szakterülethez, szakmacsoporthoz vonzódnak leginkább. Röviden foglaljuk össze az egyes szakterületek jellemzőit.

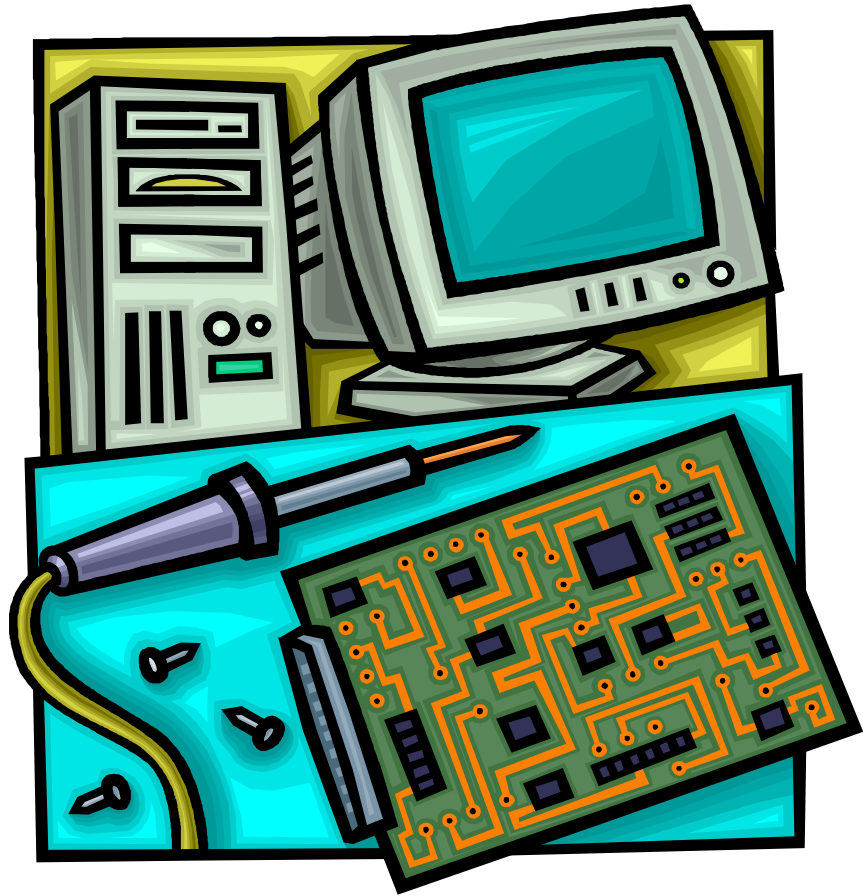
Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni, nagycsoportos
beszélgetés

SZAKTERÜLETEK JELLEMZÉSE

Gazdaság-szolgáltatás szakterület

A gazdaság területén dolgozók az anyagi javak és a szolgáltatások előállításával, felosztásával foglalkoznak.

Az alábbi területek sorolhatók ide:

- pénzügy
- banki szféra
- közgazdaság (pl.:adótanácsadó, könyvelő)

A szolgáltatás területén dolgozók elsődleges célja más emberek igényeinek, szükségleteinek kielégítése és a tanácsadás. A szolgáltatás területe az utóbbi évtizedekben nagyon gyorsan fejlődött. A ma tanulható középfokú szakmák kb. ¼-e a gazdasági-szolgáltatási szakterülethez tartozik (ez több mint 100 szakmát jelent).

Főbb területek és hozzájuk kapcsolható foglalkozások:

- kereskedelem-marketing (pl.: bolti eladó, kereskedő-boltvezető, raktáros)
- üzleti adminisztráció (pl.: pénzügyi ügyintéző, vámügyintéző)
- idegenforgalom (pl.: tolmács, idegenforgalmi menedzser, idegenvezető)
- vendéglátás (pl.: szakács, cukrász, pincér)
- egyéb szolgáltatások (fodrász, biztonsági őr)

Humán szakterület

A humán szakterületen dolgozók emberekkel foglalkoznak, segítő tevékenységeket végeznek, az emberi kultúrák tanulmányozásával, valamint az emberek társadalmi helyzetének javításával foglalkoznak.

Főbb területei:

- **az egészségügyben** több olyan munkaterület van, ahol az emberek fizikai, lelki állapotát határozzák meg (orvosi vizsgálatok), az emberek egészségének helyreállításáért küzdenek (pl. gyógytorna). Hazánk lakosságának egészségi állapota az európai átlaghoz képest rossz. Ennek oka az egészségtelen táplálkozás, a dohányzás, alkoholfogyasztás, stressz, a túlhajtott, mozgásszegény életmód. Ezért az utóbb években nagy figyelem fordult a betegségek megelőzésére, a szűrővizsgálatok fontosságának hangsúlyozására.
- **szociális szolgáltatások területén** dolgozók gondozó, segítő, nevelő munkát végeznek pl.: szociális gondozó, csecsemő - és gyermeknevelő -gondozó.
- **oktatás:** gyermekek és felnőttek képzésével, oktatásával, nevelésével foglalkoznak.
- **a művészeti foglalkozások** is a humán szakterülethez tartoznak. Ezek a szakemberek az emberek szórakoztatásával, környezetük szebbé tételével foglalkoznak pl.: színész, dekoratőr, artista, keramikus.

Agrár szakterület

Az agrár szakterületen (a mezőgazdaság és az élelmiszeripar területén) dolgozók gondoskodnak egy adott ország vagy egy országrész élelmezéséről. Ők művelik a földet, vetnek, aratnak. Malomba viszik a gabonát, és az itt előállított lisztet az üzletekben adják el. Az agrár szakterületen dolgozók munkájának köszönhetően kerülnek az asztalunkra más mezőgazdasági termékek is, pl. zöldségek, gyümölcsök. Ehhez a szakterülethez tartoznak az állatok tenyésztésével, gondozásával kapcsolatos foglalkozások is.

A **mezőgazdaság** főbb területei:

- *előállítás*
 - **növénytermesztés:** zöldségtermesztés, gyümölcstermesztés, szőlőtermesztés, dísznövény termesztés
 - **állattenyésztés:** állatok takarmányozása, tartása, gondozása, hasznosítás
- *forgalmazás*
 - felvásárlás
 - értékesítés
- *egyéb*
 - természetvédelem
 - talajgazdálkodás

Az agrár szakterülethez tartozik a mezőgazdasági termékek üzemen belüli feldolgozásával foglalkozó **élelmiszeripar** is.

Ehhez a szakterülethez kapcsolható szakmák pl.: pék, cukrász, molnár

Műszaki szakterület

A műszaki szakterületen dolgozó emberek a nyersanyag kitermelésétől kezdve a késztermék előállításáig tartó folyamat bármely szakaszában végezhetnek munkát.

A szakterület legtöbb ágazata gépesített, ezért a munkafeladatok egy része kevés fizikai erőt, viszont jó műszaki érzéket igényel. A gépek előállítása, szerelése, működtetése jellemzi a szakterületet. **A gépészet és az elektronika** területén számos érdekes géppel, értékes eszközökkel dolgoznak. A szabályok betartása nagyon fontos, nagy odafigyelést igényel, mert a gépekkel végzett munka balesetveszélyt is jelent. **A faiparban** is elsősorban gépekkel dolgoznak. Fából alapanyagokat, kész termékeket (bútorokat) állítanak elő. Az **építőiparban** az építőanyagok előállításával és felhasználásával foglalkoznak.

A technika fejlődésével a szakmák is átalakultak, tartalmuk, eszközeik megváltoztak. Egyes szakmák eltűntek, újak jöttek létre. Az utóbbi évtizedekben az elektronika és az **informatika** jelentősége megnőtt. Számos ipari gépet, járművet számítógépek vezérelnek, s a háztartásokban is nélkülözhetetlenné vált.

Az ehhez a területhez tartozó foglalkozási területek:

- gépészet: lakatos, autószerelő
- elektronika: elektroműszerész, háztartási kisgép szerelő
- informatika: szoftverüzemeltető
- vegyipar: vegyész technikus
- építészet: építésvezető, ács-állványozó,
- könnyűipar: szövő, könyvkötő
- faipar: fafaragó, bútorasztalos
- nyomdaipar: nyomdai berakó, nyomdai szövegrögzítő
- közlekedés: autóbuszvezető, matróz
- környezetvédelem, vízgazdálkodás: természetvédelmi szakmunkás, vízgazdálkodási technikus

Pályák a szakterületekhez:

Humán szakmai tevékenységek

1. Egészségügyi: ápolónő, mentőtiszt, műtőssegéd, ápolási asszisztens, segédápoló, egészségügyi operátor, betegszállító, röntgen asszisztens, szülésznő, csecsemőgondozó, orvos, védőnő, dietetikus.
2. Szociális: dajka, házi gondozó, mentálhigiénés asszisztens, orvos írnok, szociális asszisztens, háztartási alkalmazott, bejárónő, falugondnok, szociális munkás, óvónő, pap, lelkész, pszichológus, konduktor, munkavállalási tanácsadó.
3. Oktatási: pedagógiai asszisztens, hivatásos nevelőszülő, tánc és illemtanár, edző, gyógypedagógiai asszisztens, oktatásszervező, szociálpedagógus, logopédus, gyógypedagógus, tanító, tanár, óvónő.
4. Művészet, közművelődés, kommunikáció: bábkészítő, bőrműves, díszműkovács, keramikus, könyvműves, népzenező, ötvös, színész.
19. Egyéb szolgáltatás: munkaerő-közvetítő, iskolatitkár, masször, úszómester, rendőr, tűzoltó, színházjegy árusító, idegenvezető, nevelési tanácsadó, művelődésszervező, színész, rendező, műsorvezető, énekművész.

Műszaki szakmai tevékenységek

5. Gépészet: lakatos, autószerelő, autófényező, karosszerialakatos, nyomdász, mezőgazdasági gépész, CNC gépkezelő, gépészmérnök, nyomdaipari mérnök, mezőgazdasági gépészmérnök, kerékpárszerelő.
6. Elektronika, elektrotechnika: elektroműszerész, háztartási kisgépszerelő, villanszerelő, autóvillamosági szerelő, biztonságtechnikus, biztonságtechnikai mérnök, villamosmérnök, elektrotechnikus.
7. Informatika: számítógép-kezelő, software-üzemeltető, lokátortechnikus, térinformatikus, nyomdai tördelő, adatfeldolgozó, számítógépes adminisztrátor, számítástechnikai műszerész, programozó-matematikus, műszaki informatikus.
8. Vegyipar: vegyésztechnikus, gyógyszerértési asszisztens, biolaboráns, borásztechnikus, gyógyszerész, vegyész, borász.
9. Építészet: építésztechnikus, geodéta, építésvezető, ács-állványozó, bádogos, kőműves, hideg- melegburkoló, lakberendező, építőmérnök, építészmérnök, szobafestő-mázoló, tapétázó,
10. Könnyűipar: kosárfonó, keramikus, textilfestő, szövő, szűcs, könyvkötő, könnyűipari mérnök, csomagolástechnikai mérnök, textilipari mérnök, papíripari mérnök, szőnyegszövő, bőrtárgykészítő.
11. Faipar: bútorasztalos, favágó, ács-állványozó, fafaragó, faesztergályos, faipari technikus, erdész, faipari mérnök, erdőmérnök, erdő- és természetvédelmi mérnök.
12. Nyomdaipar: nyomdai berakó, nyomdai fényképész, nyomdai fénymásoló, nyomdai montőr, nyomdai szövegrögzítő, könyvkötő, animációs rajzoló, nyomdaipari mérnök, grafikus.
13. Közlekedés: autóbusszvezető, nehézgépkezelő, mozdonyvezető, , matróz, repülőgép szerelő, légi-forgalomirányító, közlekedési mérnök.
14. Környezetvédelem, vízgazdálkodás: környezetvédelmi technikus, környezet és természetvédelmi szakmunkás, környezet és vízgazdálkodási technikus, környezetvédelmi asszisztens, környezetvédelmi laboráns, méréstechnikus, természetvédelmi őr.

Gazdasági és szolgáltatási szaktevékenység

15. Közgazdaság: analitikus könyvelő, bérszámfejtő, banki ügyintéző, bróker, hitelügyintéző közgazdász, mérlegképes könyvelő, banki tanácsadó.
16. Ügyvitel: banki ügyintéző, külkereskedelmi ügyintéző, munkaerő-közvetítő, biztosítási ügyintéző, TB ügyintéző, adóellenőr, felsőfokú titkár, közjegyző, adótanácsadó, külkereskedelmi menedzser.
17. Kereskedelem, marketing, üzleti adminisztráció: ABC eladó, boltvezető, vendéglátóipari egységvezető, üzletvezető, reklám- és marketing menedzser, külkereskedelmi üzletkötő, raktáros, kozmetikus, fodrász, külkereskedelmi menedzser, külkereskedelmi üzletkötő.
18. Vendéglátás, idegenforgalom: idegenforgalmi technikus, idegenforgalmi ügyintéző, idegenvezető, pincér, szolgáltatás-szervező, kiállítás-szervező, mixer, szakács, cukrász, rendezvényszervező, tolmács, szakfordító.

Agrár szakmai tevékenységek

- 20 Mezőgazdaság: gyógynövény ismerő és termelő, kerti munkás, mezőgazdasági gépész, mezőgazdasági gépkezelő, dísznövénykertész, zöldségtermesztő, állattenyésztő, lovastúra-vezető, erdőművelő, erdőmérnök, mezőgazdasági agrármérnök, állatorvos, halbiológus.
- 21 Élelmiszeripar: élelmiszeripari technikus, söripari technikus, szakács, cukrász, pék, élelmiszeripari mérnök, tejipari mérnök, élelmiszeripari minőségellenőr.

Vedd egy kalap alá!

A kalap azt a **szakterületet** jelöli, amellyel eddig ismerkedtetek. A kalap alá (a táblázatba) pedig olyan szakmákat kell betenni (gyűjteni), amelyek a szakterülethez kapcsolódnak, ide tartoznak.
Gyűjtsetek legalább 10 foglalkozást a szakterülethez!

.....szakterület

Szakmák a szakterülethez:

1.		6.	
2.		7.	
3.		8.	
4.		9.	
5.		10.	

Képes vagy rá?

A képességekkel korábban már foglalkoztunk. Felsorolásukat itt olvashatjátok. Olvassátok el a képességek leírását (*Itt állok/ Képességeim/ 3. melléklet*) is! Válasszátok ki azt a **három képességet**, amelyek leginkább szükségesek ahhoz a szakterülethez, amivel eddig ismerkedtetek!

Kézügyesség

Térbeli tájékozódás, gondolkodás

Számolás képesség

Nyelvi kifejezőképesség

Kapcsolatteremtő képesség

Fizikai teherbírás

Ötletgazdagság.

.....szakterület

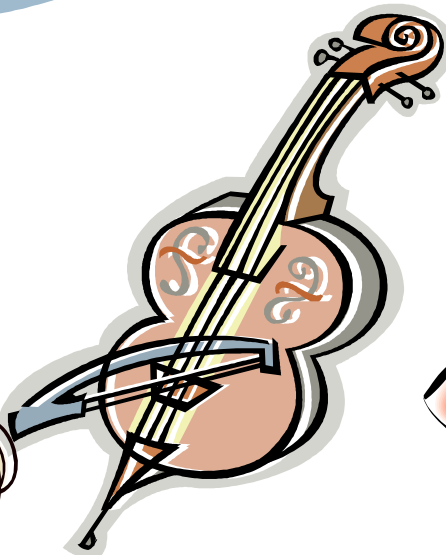
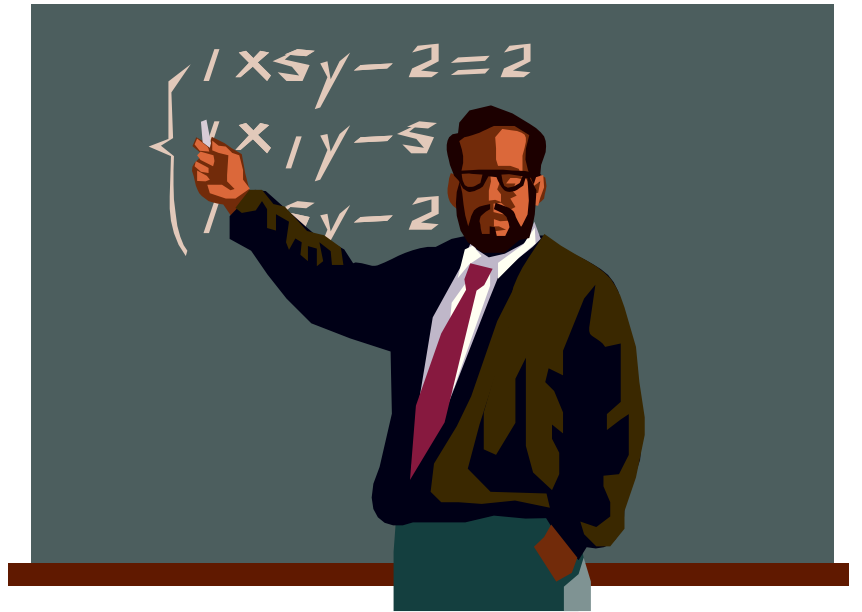
Legfontosabb képességek a szakterülethez:

1.	
2.	
3.	

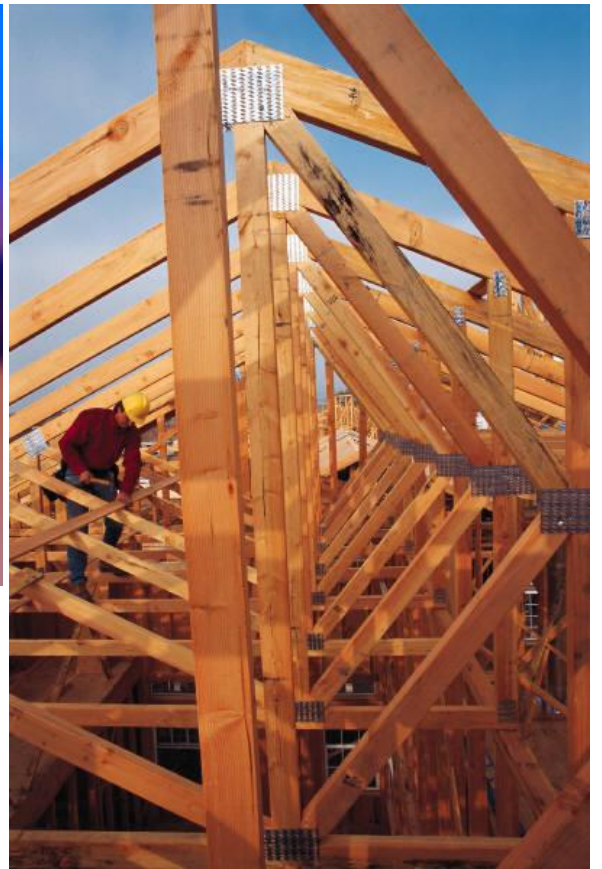
Pályaudvar/ Egy kalap alatt /6. melléklet

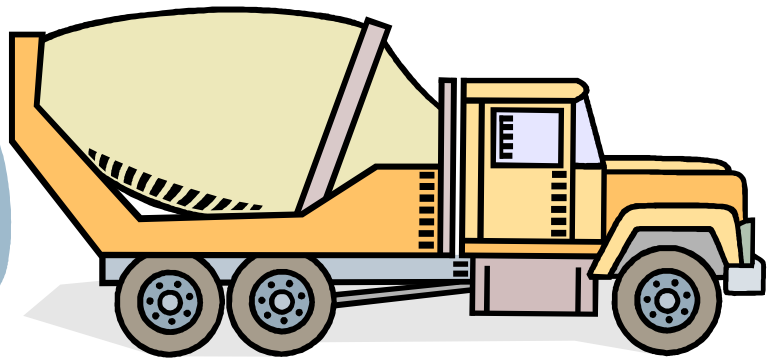
Képek a humán szakterülethez

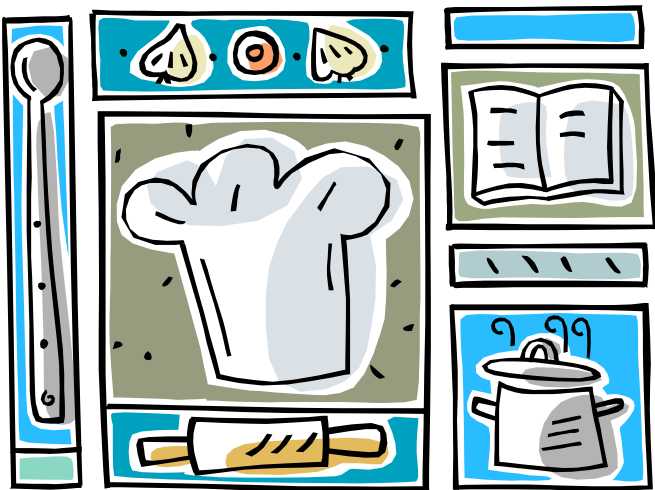
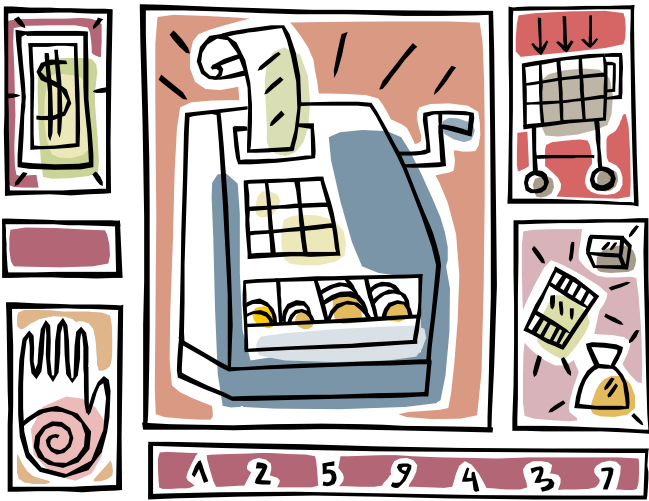

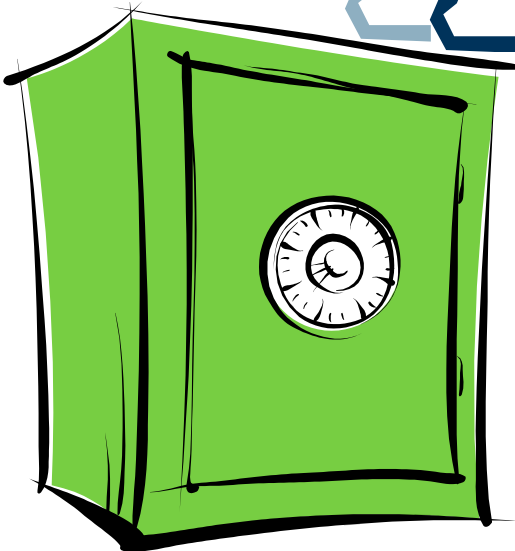
Képek a műszaki szakterülethez

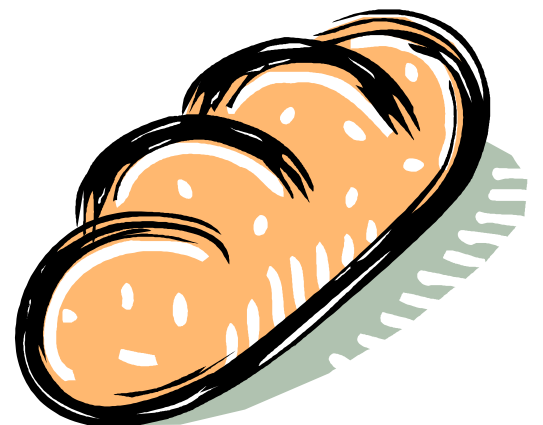

Képek a gazdasági-szolgáltatási szakterülethez

Képek az agrár szakterülethez

Tedd a zsákba

A szakterületeket további kisebb egységekre, **szakmacsoportokra** lehet osztani. Egy-egy szakmacsoportba hasonló foglalkozások tartoznak. Hasonló anyagokkal, eszközökkel dolgoznak, vagy hasonló tevékenységeket végeznek.

Gyűjtsetek olyan **tevékenységeket**, amelyek az egyes szakmacsoportokra jellemzőek lehetnek pl. mér, fűrész, cipel, stb.
Használjátok segítségül a szakmák listáját!

A HUMÁN SZAKTERÜLET SZAKMACSOPORTJAI

SZAKMACSOPORTOK	KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK
<i>Egészségügy</i>	
<i>Szociális szolgáltatások</i>	
<i>Oktatás</i> (oktatás, pedagógia)	
<i>Művészet, közművelődés, kommunikáció</i> (zene-, tánc-, képző- és iparművészet, színművészet-bábművészet, színházművészet, sajtó)	

Tedd a zsákba

A szakterületeket további kisebb egységekre, **szakmacsoportokra** lehet osztani. Egy-egy szakmacsoportba hasonló foglalkozások tartoznak. Hasonló anyagokkal, eszközökkel dolgoznak, vagy hasonló tevékenységeket végeznek.

Gyűjtsetek olyan **tevékenységeket**, amelyek az egyes szakmacsoportokra jellemzőek lehetnek pl. mér, fűrész, cipel, stb.

Használjátok segítségül a szakmák listáját!

A MŰSZAKI SZAKTERÜLET SZAKMACSOPORTJAI

SZAKMACSOPORTOK	KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK
Gépészet (gépgyártás, gépszerelés, gépkezelés, bányászat, kohászat, finommechanika, anyagvizsgálat, automatika, hegesztés, felületkezelés, minőségbiztosítás)	
Elektrotechnika-elektronika (elektrotechnika, elektronika, távközlés)	
Informatika (szoftver)	
Vegyipar (vegyipar, laborvizsgálatok)	
Építészet (építészet, építőipar, építőanyag-ipar, közlekedés-építő)	
Könnyűipar (ruha-, textil-, bőr-, szőrme-, cipőipar)	
Faipar	
Nyomdaipar	
Közlekedés (közlekedéstechnika, közlekedés-üzemvitel)	
Környezetvédelem-vízgyeztetés	

Tedd a zsákba

A szakterületeket további kisebb egységekre, **szakmacsoportokra** lehet osztani. Egy-egy szakmacsoportba hasonló foglalkozások tartoznak. Hasonló anyagokkal, eszközökkel dolgoznak, vagy hasonló tevékenységeket végeznek.

Gyűjtsetek olyan **tevékenységeket**, amelyek az egyes szakmacsoportokra jellemzőek lehetnek pl. mér, fűrész, cipel, stb.

Használjátok segítségül a szakmák listáját!

A GAZDASÁGI – SZOLGÁLTATÁSI SZAKTERÜLET SZAKMACSOPORTJAI

SZAKMACSOPORTOK	KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK
<i>Közgazdaság</i>	
<i>Ügyvitel</i>	
<i>Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció</i> (kereskedelem, marketing, üzleti adminisztráció, menedzselés, nem gazdasági ügyintézés, szervezés)	
<i>Vendéglátás-idegenforgalom</i>	

Tedd a zsákba

A szakterületeket további kisebb egységekre, **szakmacsoportokra** lehet osztani. Egy-egy szakmacsoportba hasonló foglalkozások tartoznak. Hasonló anyagokkal, eszközökkel dolgoznak, vagy hasonló tevékenységeket végeznek.

Gyűjtsetek olyan **tevékenységeket**, amelyek az egyes szakmacsoportokra jellemzőek lehetnek pl. mér, fűrész, cipel, stb.

Használjátok segítségül a szakmák listáját!

AZ AGRÁR SZAKTERÜLET SZAKMACSOPORTJAI

SZAKMACSOPORTOK	KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK
<i>Mezőgazdaság</i>	
<i>Élelmiszeripar</i>	

SZAKTERÜLETEK, SZAKMACSOPORTOK
Összefoglaló táblázat

Szakterület	Szakmacsoport
Humán	<p><i>Egészségügy</i></p> <p><i>Szociális szolgáltatások</i></p> <p><i>Oktatás</i> (oktatás, pedagógia)</p> <p><i>Művészet, közművelődés, kommunikáció</i> (zene-, tánc-, képző- és iparművészet, színművészet-bábművészet, színházművészet, sajtó)</p> <p><i>Egyéb szolgáltatások</i> (személyi, biztonsági, polgári védelmi, rendészeti szolgáltatások, honvédelem, tűzvédelem, munkavédelem, kis-és kézművesipar)</p>
Műszaki	<p><i>Gépszet</i> (gépgyártás, gépszerelés, gépkezelés, bányászat, kohászat, finommechanika, anyagvizsgálat, automatika, hegesztés, felületkezelés, minőségbiztosítás)</p> <p><i>Elektrotechnika-elektronika</i> (elektrotechnika, elektronika, távközlés)</p> <p><i>Informatika</i> (szoftver)</p> <p><i>Vegyipar</i> (vegyipar, laborvizsgálatok)</p> <p><i>Építészet</i> (építészet, építőipar, építőanyag-ipar, közlekedés-építő)</p> <p><i>Könnyűipar</i> (ruha-, textil-, bőr-, szőrme-, cipőipar)</p> <p><i>Faipar</i></p> <p><i>Nyomdaipar</i></p> <p><i>Közlekedés</i> (közlekedéstechnika, közlekedés-üzemvitel)</p> <p><i>Környezetvédelem-vízgazdálkodás</i></p>
Gazdasági-szolgáltatási	<p><i>Közgazdaság</i></p> <p><i>Ügyvitel</i></p> <p><i>Kereskedelem-marketing</i>, üzleti adminisztráció (kereskedelem, marketing, üzleti adminisztráció, menedzselés, nem gazdasági ügyintézés, szervezés)</p> <p><i>Vendéglátás-idegenforgalom</i></p>
Agrár	<p><i>Mezőgazdaság</i> (növénytermesztés, kertészet, állattenyésztés, erdőszet vadászat, halászat, térképeszt)</p> <p><i>Élelmiszeripar</i></p>

3. foglalkozásblokk

MUNKAKÖRÜLMÉNYEK

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	A szakmák elemzése, részletesebb megismerése, munkakörülmények
A foglalkozás tartalma	A szakmák tevékenységeinek, eszközeinek, anyagainak megismerése. A munkakörülmények átgondolása (a szakmák nehézségei, kellemetlen körülmények, fizikai megterhelés) Rokon szakmák Szituációs játék
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Kognitív kompetenciák: tanulási képesség, nyelvi kommunikáció, szövegértés, gondolkodás, összefüggések keresése, megértése, fantázia Szociális: együttműködési képesség
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek, Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	Jártasság a csoportmunkában, szakterületek, szakmacsoportok ismerete

Ráhangelődés:

Tevékenység 1

10 perc

Tanári instrukciók

Kié a kalapács? Asszociációs játék

A foglalkozás céljának bemutatása

A tanulók körben ülnek. A csoportvezető előre összegyűjt annyi eszköznevet, ahány körben a játékot játszani szeretnék. Sorban, mindenkinek mond egy eszköznevet. A tanulónak egy szakmát kell mondani hozzá (kié ez az eszköz). Fontos, hogy mindig csak az a tanuló válaszoljon, akire a sor került. A maximális gondolkodási időt meghatározhatjuk (pl. 10 másodperc). Aki passzol, kiesik a játékból.

A játék végén a csoportvezető ismertesse **a foglalkozás témáját:** a szakmák tevékenységeinek, eszközeinek, anyagainak megismerése, a munkakörülmények átgondolása (a szakmák nehézségei, kellemetlen körülmények, fizikai megterhelés), rokon szakmák bemutatása.

Munkaforma

nagycsoportos

Módszerek

játék

Eszközök

eszközlista

Jelentésteremtés:

Tevékenység 2
15 perc
Tanári instrukciók

Kés, villa, olló

A tanulók csoportokban dolgozzanak. A csoportalakításhoz használhatunk pl. képeket szerszámokról, eszközökről. A csoportok húzzanak 2-2 eszköznevet. (Itt jobb, ha csak az eszköz neve szerepel a kártyán, a képe nem, így szabadabb a gondolkodás). Próbáljunk olyan eszközöket választani, amelyeket több szakma is használhat, de más-más feladatokra pl. ecset (festő, kozmetikus, régész, szakács, fodrász, nyomozó, asztalos, stb.)

- Gyűjtsetek az eszközökhöz minél több szakmát!
- Mindegyik szakmához írjátok oda, hogy mire használja azt az eszközt!

A feladat prezentálása eszközönként, csoport-szóforgóban történjen.

Munkaforma
Módszerek

kiscsoportos
Gyűjtés, párosítás feladatlap segítségével, csoportszóforgó

Eszközök

Feladatlap (2. melléklet), kártyák a csoportalakításhoz (1. melléklet), eszközkártyák (3. melléklet)

Tevékenység 3
10 perc
Tanári instrukciók

Szerszámosláda

- Az előző feladatlapról válasszatok két-két szakmát mindegyik eszköz mellől.
- Gondoljátok át, milyen eszközöket (gépeket) használ még, mi lehet a „szerszámosládájában”.

A négy-négy szakmát minden csoport felváltva bemutatja a többieknek úgy, hogy csak az eszközöket mondják el. A csoportoknak ki kell találni, melyik szakmáról van szó.

Munkaforma
Módszerek

kiscsoportos
Feladatlap (gyűjtés, párosítás), csoportszóforgó

Eszközök

Feladatlap (4. melléklet)

Tevékenység 4 (A változat)
15 perc
Tanári instrukciók

Milyen anyaggal?

A tanulók egyénileg dolgoznak feladatlap segítségével. Hógolyó módszerével előbb párban, majd csoportban beszéljék meg a feladatot.

- Sorolj fel legalább 5 szakmát, lehetőleg többféle szakmacsoportból!

- Írd a szakmák mellé, hogy milyen anyagokkal dolgoznak!
- Válassz egy párt magadnak!
- Segítsetek egymásnak, beszéljétek meg!
- Csatlakozzatok egy másik párhoz! Cseréljétek feladatlapot!
- Válasszatok a feladatlapokról két szakmát, melyeket bemutattok a többieknek az anyagok segítségével! A többi csoportnak ki kell találnia, melyik szakmáról beszéltek.

Munkaforma

Egyéni, páros, kiscsoportos

Módszerek

Feladatlap, hógolyó, csoportszóforgó

Eszközök

Feladatlap (5. melléklet)

Tevékenység 4 (B változat)

15 perc

Tanári instrukciók

Hogyan szeretnék dolgozni?³

A tanulók egyénileg dolgozzanak.

- Milyen területen szeretnél dolgozni? Milyen tevékenységeket végeznél szívesen?
- Töltsd ki a feladatlapot!

A feladatlapon egy-egy táblázatban több választás is lehet.

- Keress olyan pályákat, amelyekhez a bejelölt tulajdonságokra szükség van! Legalább hármat válassz!

A pályák kiválasztásához adhatunk a tanulóknak előre elkészített pályalistát (esetleg a szakterületeknél használt listát, OKJ-t), de segédeszköz nélkül, a foglalkozásokon eddig előkerült szakmák közül is választhatnak. Gondolják át azt is, hogy az intézmény képzési kínálatában találnak-e olyan szakmákat, amelyek megfelelnek a bejelölt feltételeknek.

Végül a tanulók sorban mondják el, hogy milyen szakmákat találtak, s ezek közül melyikben dolgoznának szívesen.

Munkaforma

Egyéni

Módszerek

Feladatlap, szóforgó

Eszközök

Feladatlap (6. melléklet)

Tevékenység 5 (A változat)

15 perc

Tanári instrukciók

Rokon szakmák

- Válassz az iskolád szakmakínálatából hármat!
- Keress melléjük olyan szakmákat, amelyek anyagok, eszközök, munkakörülmények szempontjából hasonló!

³ Dr. Szilágyi Klára: Keressünk együtt pályát 2003. Kollégium Tanácsadó és Szolgáltató Kft. Budapest

	<ul style="list-style-type: none"> • Mindegyikhez legalább három rokon szakmát keress! <p>A tanulók a szakmákat kör alakú jegyzetlapokra írják fel. A tanulók felváltva (szakmánként) felragasztják a gyűjtéseiket a táblára, falra. Középre a választott szakmát, köré (virág alakban) a rokon szakmákat. Röviden indokolják, hogy milyen kapcsolat van a szakmák között. Aki ugyanezt a szakmát választotta, szintén felragasztja a rokon szakmáit, kiegészítve az előző virágot. Majd másik tanuló folytathatja egy másik szakmával. Ha már minden szakma felkerült, egyéb kapcsolatokat is kereshetünk a szakmák között, új virágokat alkothatunk.</p>
Munkaforma	Egyéni, nagycsoportos
Módszerek	Gyűjtés, párosítás
Eszközök	Kör alakú jegyzetlapok, gyurmaragasztó

Tevékenység 5 (B változat) **15 perc**

Tanári instrukciók

...egy kicsit olyan, mint...

A tanulók csoportokban dolgozzanak feladatlap segítségével. Látszólag teljesen különböző szakmák között kell rokoni kapcsolatokat keresniük. Érdekes, szórakoztató feladat, megmozgatja a fantáziát.

A megoldásaikat a csoportoktól szóforgóban kérdezzük.

Munkaforma

Módszerek

kiscsoportos

Feladatlap, csoportszóforgó

Eszközök

Feladatlap (7. melléklet)

Tevékenység 6

15 perc

Tanári instrukciók

Árnyékos oldal

A tanulók egyénileg dolgoznak. Mindenki húz egy foglalkozás kártyát (használhatjuk ehhez a korábbi, szakmákat ábrázoló képeket is pl. Itt állók/Képességek és pályák/4. melléklet).

- Milyen kellemetlen körülmények jellemzik a szakmát?
- Milyen nehézségei vannak?
- Milyen fizikai megterheléssel jár?

A tanulók szóforgóban mutassák be a szakmát.

Munkaforma

Módszerek

egyéni

Feladatlap, szóforgó

Eszközök

Feladatlap (8. melléklet)

Tevékenység 6 (B változat)
15 perc

Tanári instrukciók

Ki mondhatta?

- A feladatlapon egy-egy szakemberrel készült interjú részleteit olvashatod. Találd ki, ki mondhatta!
- Alkossatok négyfős csoportokat! Beszéljétek meg a feladatot szóforgóban!

A megoldásokat a csoportok közösen is beszéljék meg!

Munkaforma

Egyéni, kiscsoportos

Módszerek

Feladatlap, szóforgó, csoportszóforgó

Eszközök

Feladatlap (9. melléklet)

Reflektálás:

Tevékenység 7

10 perc

Tanári instrukciók

Panaszkodó

- Játsszatok el egy beszélgetést, amelyben egyikőtök a munkája nehézségéről panaszkodik.
- A másik fél a szakma szépségeiről, előnyeiről szeretné meggyőzni.
- Ne mondjátok ki, hogy milyen szakmában dolgozik a panaszkodó.
- Ezt a többieknek kell kitalálniuk!

A tanulók csoportokban dolgozzanak. A párbeszéd előtt 3-4 percben gondolják át az adott szakma jellemzőit (anyagát, eszközeit, körülményeit, előnyeit, hátrányait).

A játék végén röviden foglaljuk össze a foglalkozás tapasztalatait.

Munkaforma

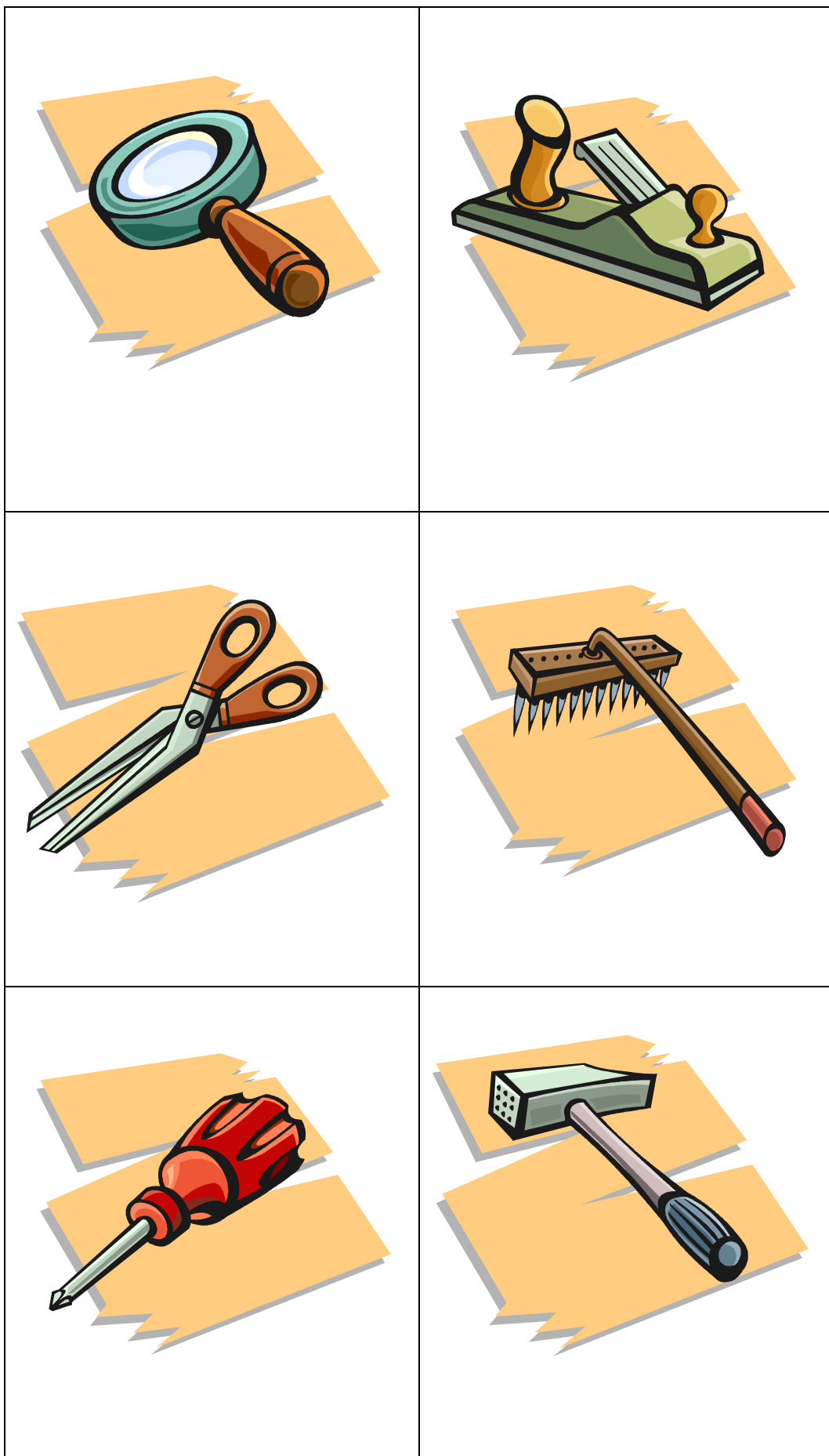
kiscsoportos

Módszerek

Szituációs játék

Eszközök

Képek csoportalakításhoz (4 példányban másolni)

Kés, villa, olló

Írjátok be, vagy rajzoljátok le a két eszközt a táblázat első oszlopába! Gyűjtsetek hozzá minél több olyan szakmát, ahol használják ezt az eszközt! Azt is írjátok le, hogy az egyes szakmákban mire használják.

Eszköz	Szakma	Mire használja?

Ecset	Vödör	Olló
Kalapács	Kés	Létra

Tű

Vonalzó

Számítógép

Ceruza

Kanál

Fogó

Szerszámoszláda

Az előző feladatlapról válasszatok két-két szakmát mindegyik eszköz mellől! Írjátok az eszközök nevét a táblázat felső sorába, alá a kiválasztott szakmákat! Gondoljátok át, milyen eszközöket (gépeket) használnak még ezekben a szakmákban. Mi lehet még a „szerszámosládájukban”?

Eszköz:	1.		2.	
Szakmák:	1.	2.	3.	4.
Milyen eszközöket használnak még?				

Milyen anyaggal?

Sorolj fel legalább 5 szakmát, lehetőleg többféle szakmacsoportból! Írd a szakmák mellé, hogy milyen anyagokkal dolgoznak!

	Szakma	Milyen anyagokkal dolgozik?
Pl.	Asztalos	Különféle fafajok, ragasztók, lakkok, bútorlapok, farostlemezek, záruk, pántok csavarok, szegek, stb
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Válassz egy párt magadnak! Segítsetek egymásnak, beszéljétek meg!

Hogyan szeretnék dolgozni?

Milyen területen szeretnél dolgozni? Milyen tevékenységeket végeznél szívesen? Töltsd ki a feladatlapot! Tegyél X-et azokra a helyekre, ahol rád jellemző tulajdonságokat találsz! Egy-egy táblázatban többet is bejelölhetsz.

I. Melyek azok a fő tevékenységek, amelyeket szeretsz csinálni?

1. Természetben dolgozni, pl. ásni, ültetni	
2. Vendéglátás, emberekről gondoskodni, pl. étkeztetés	
3. Öltözködés pl. ruhákat, cipőket varrni, összeállítani	
4. Lakások és utak építésében részt venni	
5. Számítógépen adatokat rögzíteni vagy másolni	
6. Fát megmunkálni és alakítani	
7. Kézművesség, pl. ajándéktárgyakat, kiegészítő elemeket előállítani	
8. Alkatrészeket összeillesztteni, összeszerelni	
9. Emberek között dolgozni	
10. Élelmiszert előállítani, pl. állatokat eladni	

II. Milyen képességekkel rendelkezel?

Jó fizikai teherbírás	
Kézügyesség	
Kapcsolatteremtő képesség	
Térbeli gondolkodás	
Számolási képesség	
Nyelvi kifejezőképesség	

III. Hol szeretnél dolgozni?

Szabadban	
Műhelyben, gyárban	
Házban, szobában	

IV. Mivel, milyen anyaggal szeretnél dolgozni?

Állatokkal	
Növényekkel	
Gépekkel, eszközökkel	
Számítógéppel	
Emberekkel	
Kézzel	
Élelmiszerekkel	
Textíliával	
Fával	
Fémmel	
Bőrrel	

Keress olyan pályákat, amelyekhez a bejelölt tulajdonságokra szükség van! Legalább hármat válassz! Húzd alá azt, amelyikben szívesen dolgoznál!

1.
2.
3.

...egy kicsit olyan, mint....

A **kertész** egy kicsit olyan, mint

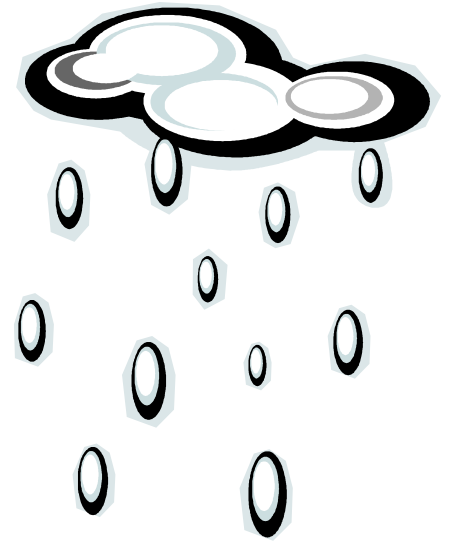
- ☀ az óvónő, mert.....
- ☀ az orvos, mert.....
- ☀ a vegyész, mert.....
- ☀ a meteorológus, mert.....
- ☀ a kirakatrendező, mert.....

A **kozmetikus** egy kicsit olyan, mint

- ☀ a vegyész, mert.....
- ☀ az orvos, mert.....
- ☀ a fényképész, mert.....
- ☀ a pszichológus, mert.....
- ☀ az eladó, mert.....

Árnyékos oldal

Írd a keretbe, melyik szakmát húztad!

Gondold át, milyen kellemetlen körülmények jellemzik.

1. nagyon hideg
2. nagyon meleg
3. nedvesség, nyirkosság
4. zaj, rázkódás
5. balesetveszély
6. por, füst, gázok

Milyen nehézségei vannak még ennek a szakmának?

.....

.....

.....

.....

Szerinted milyen fizikai megterheléssel jár ez a munka?

1. ülő munka
2. könnyű munka
3. közepesen nehéz munka
4. nehéz munka
5. nagyon nehéz munka

Ki mondhatta?

	Interjúrészlet	Ki mondhatta?
1.	„Itt komoly fizikai munkára kell számítani, és arra, hogy az éjszakázás sok energiát kivesz az emberből. A kemencemunka. A táblamunka egyaránt nehéz. 300 fokos kemence mellett állva kell dolgozni.A legnagyobb nehézséget az élesztő okozza. A tésztával nem lehet megállni! A tésztában az élesztő dolgozik, és ha túldagad, nem lehet már felhasználni.”	
2.	„....ki van téve az időjárás viszontagságának. Gyakori, ha megázik, megfújja a szél. Sokszor egész nap térdel, feje felett tartja a kezét. Kimegy a csukló, a könyök, tönkremennek az ízületek. Az igazi szakembernek már megvastagodott a bőr a tenyerén. Nincs szüksége arra, hogy kesztyűben dolgozzon. Kesztyűben nem is tudná szép egyenesen, a kifeszített zsinór mellett lerakni a téglákat.”	
3.	„Nem járhat máshol az ember esze, nem jöhet fáradtan dolgozni. Sokszor olyan közel van a keze a forgó fűrészlaphoz, hogy egy pillanatnyi kihagyás az ujjába kerülhet. Ritka, hogy 10 év munkaviszony után megőrzi mind a tíz ujját. Nagy a por és a zaj, ezért ritkán szeret bele valaki úgy ebbe a munkába, hogy előtte még a fa illata sem ragadta meg.”	
4.	„Rettentő nagy kezűgyességgel érzi a, hogy hova mekkorát üt. Az un. vonalba állításhoz minden kocsinak megvan a mérettáblázata, hogy eredeti méretére tudják visszaalakítani....A napi munka során a fejenállás kivételével minden testhelyzet előfordul. A köszörülés zaja ellen fülvédőt használ, a szembe pattanó szikrák ellen védőpajzsot tart, a felfázástól a gurulós fekvőpad óvja meg.”	
5.	„Állóképesség, emberekkel való bánni tudás, szellemi és fizikai rátermettség, helyzetmegoldó-képesség, becsületesség, diszkréció, ápoltság. Ezek mind követelmények, és azért az sem válik az illető hátrányára, ha utazni is szeret. Nyelvtudásra mindenképpen szükség van. Mi németül ismertetjük a helyi nevezetességeket...”	
6.	„Amikor egyedül vagyok szolgálatban, és bármi előfordul, önállóan kell döntenem. A vendég azt mondja, hogy zajos volt a szoba, és nem hajlandó kifizetni, vagy azt állítja, hogy megrendelte telefonon, és reklamál, hogy mért nincs meg a szobája. Vagy a kutyáját, macskáját mindenáron be akarja hozni a szállodába. Azonnal kell tudni mindenre a választ. ...Fontos a diszkréció, mert ha a vendég letagadtatja magát, akkor bárki is keresi, azt kell mondani, hogy nem lakik itt.”	

4. foglalkozásblokk

VÁLASZTÁSOK

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	A szakmaismeret elmélyítése (a szakmák iskolai végzettség szerinti csoportosítása), az iskolaválasztás, szakmaválasztás szempontjainak átgondolása
A foglalkozás tartalma	Az iskolatípusok megismerése, a képzettség, szakképzettség fogalmának elkülönítése. A szakmák iskolai végzettség szerinti csoportosítása A szakmaválasztás szempontjainak átgondolása, megvitatása (szituációs játékok) Divatos szakmák Pályaismereti totó
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Kognitív kompetenciák: tanulási képesség, nyelvi kommunikáció, szövegértés, gondolkodás, összefüggések keresése, megértése, fantázia Személyes: felelősség Szociális: együttműködési képesség
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek, Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	Jártasság a csoportmunkában, szakterületek, szakmacsoportok ismerete

Ráhangelődés:

Tevékenység 1 (A változat)

15 perc

Tanári instrukciók

Szakma-tár

A tanulók alkossanak négyfős csoportokat (szimpátia alapján is lehet). Minden csoport kap egy csomagolópapírt, melynek bal oldalára felírják az abc betűit egymás alá.

- Gyűjtsetek az ABC betűihez minél több szakmanevet, foglalkozásnevet! (Gondoljatok az iskolánkba tanulható szakmákra is!)

A feladat bővíthető azzal, hogy gyűjtsenek a tanulók a foglalkozásokhoz eszközneveket, illetve a szakmákhoz tartozó anyagneveket.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

kiscsoportos

játék

Csomagolópapír, filctollak

Jelentésteremtés:

Tevékenység 2

15 perc

Tanári instrukciók

Iskolatípusok

A tanulók csoportokban dolgozzanak. Minden csoport kapja meg az iskolarendszer felépítése c. ábrát.

- Értelmezzétek a csoportotokkal az iskolarendszer ábráját, a kapcsolatokat, továbblépési lehetőségeket!
- Helyezzétek el magatokat az iskolarendszerben! Hol vagytok most?

Minden csoport húzzon egy kártyát az iskolatípusok bemutatásából. A kártyákról vágjuk le az iskolatípus megnevezését!

- A kártyák egy-egy iskolatípust mutatnak be. Találjátok ki, hogy a tiétek melyik lehet!
- Keressétek meg az iskolarendszer ábrájában!
- Nézzétek meg, hogy ebből az iskolatípusból milyen utak vezetnek tovább!
- A fő jellemzőket írjátok ki egy-egy jegyzetlapra (képzési idő, végzettség, életkor, kinek ajánljátok).
- Mutassátok be az iskolatípust a többi csoportnak.

A bemutatáshoz tegyünk a falra négy csomagolópapírt az iskolatípusok nevével. A jellemzőket a csoportok ide ragaszthatják. Az összehasonlítás így látványosabb, egyszerűbb. A beszámoló forgóban történjen.

Az iskolatípusokat nagycsoportban hasonlítsuk össze. Tisztázzuk a képzettség (iskolai végzettség) és a szakképzettség fogalmát.

A megbeszéléskor térjünk ki a főiskolai, egyetemi képzésre is. A csoportvezető előre elkészítheti a rövid jellemzést csomagolópapíron, s ezt is ragasszuk ki.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

kiscsoportos

Ábraértelmezés, kiscsoportos megbeszélés, szövegértelmezés, beszámoló forgóban

Az iskolarendszer felépítése ábra (1. melléklet), kártyák az iskolatípusok jellemzésével (2. melléklet), csomagolópapír, jegyzetlapok, színes filctollak, gyurmaragasztó

Tevékenység 3 (A változat)

10 perc

Tanári instrukciók

Az út végén

A tanulók csoportokban dolgozzanak, feladatlap segítségével.

- Gyűjtsetek szakmákat különböző iskolai végzettségekhez!
- Mindegyik csoportból 3-3 szakmát írjatok fel öntapadós jegyzetlapokra!
- Ragasszátok a szakmákat a megfelelő helyre (az előző

	feladatnál használt iskolatípus plakátokra)! Közösen beszéljük meg, hogy minden jó helyre került-e.
Munkaforma	kiscsoportos
Módszerek	Gyűjtés, csoportosítás feladatlap segítségével, csoportszóforgó
Eszközök	Feladatlap (3. melléklet), öntapadós jegyzetlapok, színes filctollak

Tevékenység 3 (B változat) **10 perc**

Tanári instrukciók

Milyen végzettségű?

A tanulók egyénileg dolgoznak feladatlapon.

- Szerinted milyen végzettség szükséges ezekhez a szakmákhoz?
- Írd a szakmák neve mellé a végzettséget jelölő számot!
- Alkossatok négyfős csoportokat!
- Beszéljétek meg!

A megoldásokat nagycsoportban is beszéljük meg, iskolai végzettség szerint csoportosítva. A csoportvezető írja a táblára (vagy az előző feladatnál használt csomagolópapírra).

Munkaforma **Módszerek**

Egyéni, kiscsoportos, nagycsoportos
Párosítás, feladatlap, csoportos megbeszélés

Eszközök

Feladatlap (4. melléklet), színes filctollak

Tevékenység 4 (A változat) **20 perc**

Tanári instrukciók

Hogyan választunk?

A tanulók először egyénileg dolgoznak a feladatlapon.

- Mi alapján választunk szakmát, iskolát? Milyen szempontokat mérlegelünk? Olvasd el figyelmesen a listát, és válaszd ki azt a három szempontot, amit a legfontosabbnak tartasz a szakmaválasztásnál, iskolaválasztásnál!
- A te iskolaválasztásodban melyek játszottak szerepet?
- Húzd alá ezeket!

Ezután a tanulók alkossanak négyfős csoportokat és az ablak módszerével beszéljék meg, ki mit tartott a legfontosabbnak. Az 1. mezőbe kerülnek azok a szempontok, amit csak egy tanuló tartott fontosnak, a 2.-ba azok, amelyeket ketten, stb. középre kerülnek a megbeszélés után azok, amelyeket mindannyian elfogadnak, fontosnak tartanak.

A csoportok egymás után mondják el, hogy mit tartottak a legfontosabbnak, hogyan született meg a döntés, nagyon eltértek- e a vélemények csoporton belül. A csoporttagok személyes élményeket is mondhatnak egy-egy fontosnak

Munkaforma	tartott szemponthoz.
Módszerek	Egyéni, kiscsoportos Feladatlap, ablak, vita, beszélgetés
Eszközök	Feladatlap (5. melléklet), ablak (6. melléklet)

Tevékenység 4 (B változat) **20 perc**

Tanári instrukciók

Meggyőző (szituációk)

Négy különböző helyzetet, családi, baráti beszélgetések témáit írjuk fel kártyákra. A tanulók csoportokban dolgozzanak. Minden csoport húz egy szituációt.

- Olvassátok el a kártyán szereplő szituációt!
- Találjátok ki közösen a beszélgetés részleteit! Ki mit mondhatott? Milyen érvekkel próbálta meggyőzni a beszélgetőpartnerét?
- Próbáljanak a felek konszenzusra jutni, legyen megoldás!
- Játsszátok el a párbeszédet!

A tevékenység 4 „B” változata egyben nehézségi fokozatot is jelent az „A” változathoz képest, ezért javasolt a csoporttagok képességi szintjéhez igazítva választani a tevékenységek változatai között.

Munkaforma **Módszerek**

kiscsoportos
Kiscsoportos dáma

Eszközök

Szituációs kártyák (7. melléklet)

Tevékenység 5 **15-20 perc**

Tanári instrukciók

Divatos szakmák

A tanulók egyénileg dolgozzanak a feladatlapon, majd beszéljék meg párban és kiscsoportban is (hógolyó módszer). Alakítsanak ki közös véleményt.

- Mitől divatos, népszerű egy szakma?
- Gondolkoj el a felsorolt lehetőségeken!
- Válaszd ki azt, amelyikkel leginkább egyetértesz!
- Más szempontokat is gyűjthetsz!
- Válassz egy párt magadnak, s vitassátok meg közösen!
- Csatlakozzatok egy másik párhoz, s velük is beszéljétek meg!
- Alakítsatok ki közös álláspontot!
- Gyűjtsetek olyan szakmákat, amelyeket ma divatosnak tartotok!

A csoportok mondják el szóforgóban a saját álláspontjukat. Beszéljük meg nagycsoportban is. A beszélgetést

Munkaforma**Módszerek****Eszközök**

folytathatjuk pl. a következő kérdésekkel:

Változik-e a szakmák divatja? Mi lehet az oka?

Hogyan hat a szakmák divatjára a régió (tágabb környezet), amelyben élünk?

Egyéni, páros, kiscsoportos, nagycsoportos

Feladatlap, hógolyó (beszéld meg párban, kiscsoportban),

csoportszóforgó, nagycsoportos beszélgetés

Feladatlap (8. melléklet)

Reflektálás:**Tevékenység 6****10 perc****Tanári instrukciók****Munkaforma****Módszerek****Eszközök****Totó**

A tanulók egyénileg dolgoznak a pályaismereti totón. Végül a megoldásokat szóforgóban kérdezzük.

egyéni

Feladatlap, szóforgó

Feladatlap (9. melléklet)

Tevékenység 7**5 perc****Tanári instrukciók****Munkaforma****Módszerek****Eszközök****Mond el, amit gondolsz!**

Visszajelző kör, érzések, élmények megfogalmazása.

Mi mindent tudtatok ma magatokról?

Hogyan éreztétek magatokat?

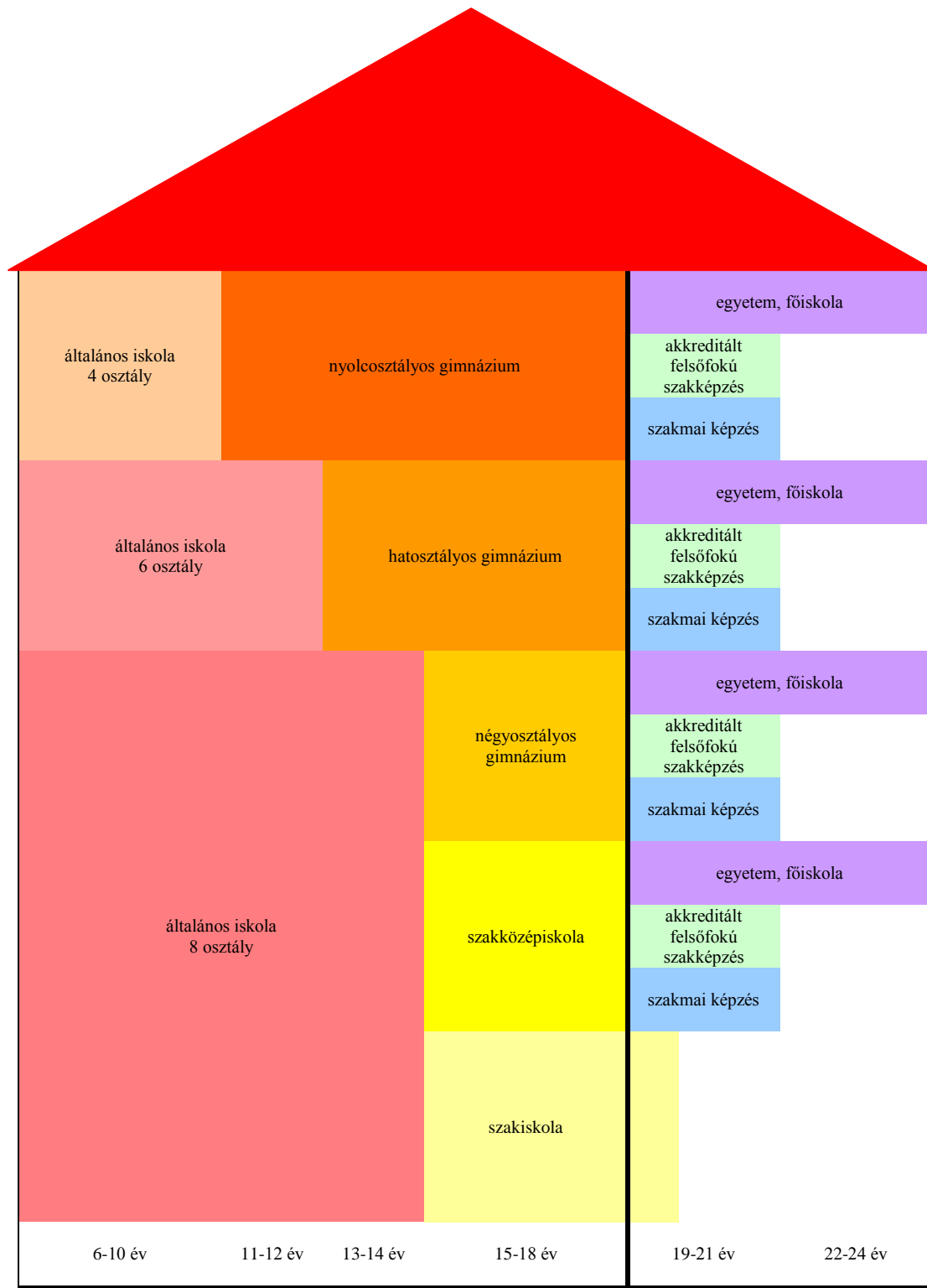
Melyik feladatot találtátok a legérdekesebbnek a mai foglalkozáson és miért?

Interaktív nagycsoport

Megbeszélés

-

AZ ISKOLARENDSZER FELÉPÍTÉSE

Az iskolatípusok bemutatása

Általános iskola
Célja, hogy a gyermekek az alapvető ismereteket elsajátítsák és az érdeklődésüknek, képességüknek megfelelően felkészüljenek a továbbtanulásra és a szakmaválasztásra. A képzési idő 8 év. Ennek az első szakasza az első évben kezdődik és a negyedik év végéig tart. Ezt hívjuk alsó tagozatnak. A második szakasz az ötödik évben kezdődik és a nyolcadik év végéig tart. Ez a felső tagozat. Több iskolában a képzés a nyolcadik évfolyam végén alapvizsgával zárul.
Gimnázium
Célja az általános műveltség nyújtása, felsőfokú továbbtanulásra való előkészítés. A képzési idő az iskola típusától függően 4, 6 vagy 8 év. Legjellemzőbb az általános iskola 8. osztályának befejezése után a 4 osztályos képzés. Egyes iskolákban 0. évfolyamot is indítanak, melynek célja az informatika és az idegen nyelv alaposabb elsajátítása, felkészítés a nyelvvizsgára. A 4, 6, vagy 8 évfolyam elvégzése után érettségi vizsgát tehetnek a tanulók. Az érettségi vizsga feljogosít a felsőfokú intézményekbe való jelentkezésre és középiskolai végzettséghez kötött munkakörök betöltésére.
Szakközépiskola
Célja a középfokú szakmai végzettség biztosítása. Az itt folyó képzés segít olyan alapkészségeket megszerezni, amelyek lehetővé teszik a szakmai képzés megalapozását és az érdeklődés kialakítását a különböző foglalkozások iránt. A képzési idő 4 év, valamint az érettségi vizsga után még 1,5-2 év. Az első két év (9-10. osztály) az orientációs szakasz, a harmadik-negyedik év (11-12. osztály) a szakmai alapozó képzés. Egyes iskolákban 0. évfolyamot is indítanak, melynek célja az informatika és az idegen nyelv alaposabb elsajátítása, felkészítés a nyelvvizsgára. A negyedik év végén érettségi vizsgát kell tenni. Ezután kezdődik a szakmai képzés, amelyet a tanuló folytathat saját iskolájában, vagy másik iskolában.
Szakiskola
Célja az első szakképesítés megszerzése. Ennek azonban feltétele az alapfokú iskolai végzettség, azaz a 10. osztály elvégzése. Egyes szakmai képzések megkezdéséhez elegendő a 8. osztály elvégzése, és a 16. életév betöltése. A képzési idő 2 év (9-10. osztály), valamint a 10. osztály után még 2 - 3 év lehet. Az első két évben (9-10. osztály) általános képzéssel, szakmai előkészítéssel és pályaorientációval foglalkoznak. A 10. osztály elvégzése után kezdődik meg a választott szakma elsajátítása. A szakmai képzés elvégzése után szakmai vizsgát tesznek a tanulók.

Az út végén

Keressetek olyan szakmákat, amelyeket az egyes iskolatípusokban megszerezhető végzettséggel be lehet tölteni! Pl. szakiskola - kőműves, egyetem - könyvtáros, stb. mindegyik csoporthoz legalább négyet gyűjtsetek!

Iskolatípus	Szakmák
Általános iskola	
Gimnázium (érettségi)	
Szakközépiskola (érettségi + szakma)	
Szakiskola (szakma)	
Egyetem, főiskola	

Milyen végzettségű?

Szerinted milyen végzettség szükséges ezekhez a szakmákhoz? Írd a szakmák neve mellé a végzettséget jelölő számot!

1. általános iskola (nem igényel szakmai végzettséget)
2. szakiskola
3. szakközépiskola (érettségi + szakma)
4. gimnázium (érettségi)
5. egyetem, főiskola

	asztalos		ápolónő
	tűzoltó		programozó-matematikus
	építészmérnök		takarító
	mezőgazdasági gépész		kozmetikus
	szakács		orvos írnok
	autószerelő		vadgazdálkodási technikus
	iskolatitkár		pék-cukrász
	lakatos		újságíró
	pszichológus		kosárfonó
	úszómester		ötvös

Hogyan választunk?

Mi alapján választunk szakmát, iskolát? Milyen szempontokat mérlegelünk? Olvasd el figyelmesen a listát, és válaszd ki azt a **három** szempontot, amit a legfontosabbnak tartasz a szakmaválasztásnál, iskolaválasztásnál!

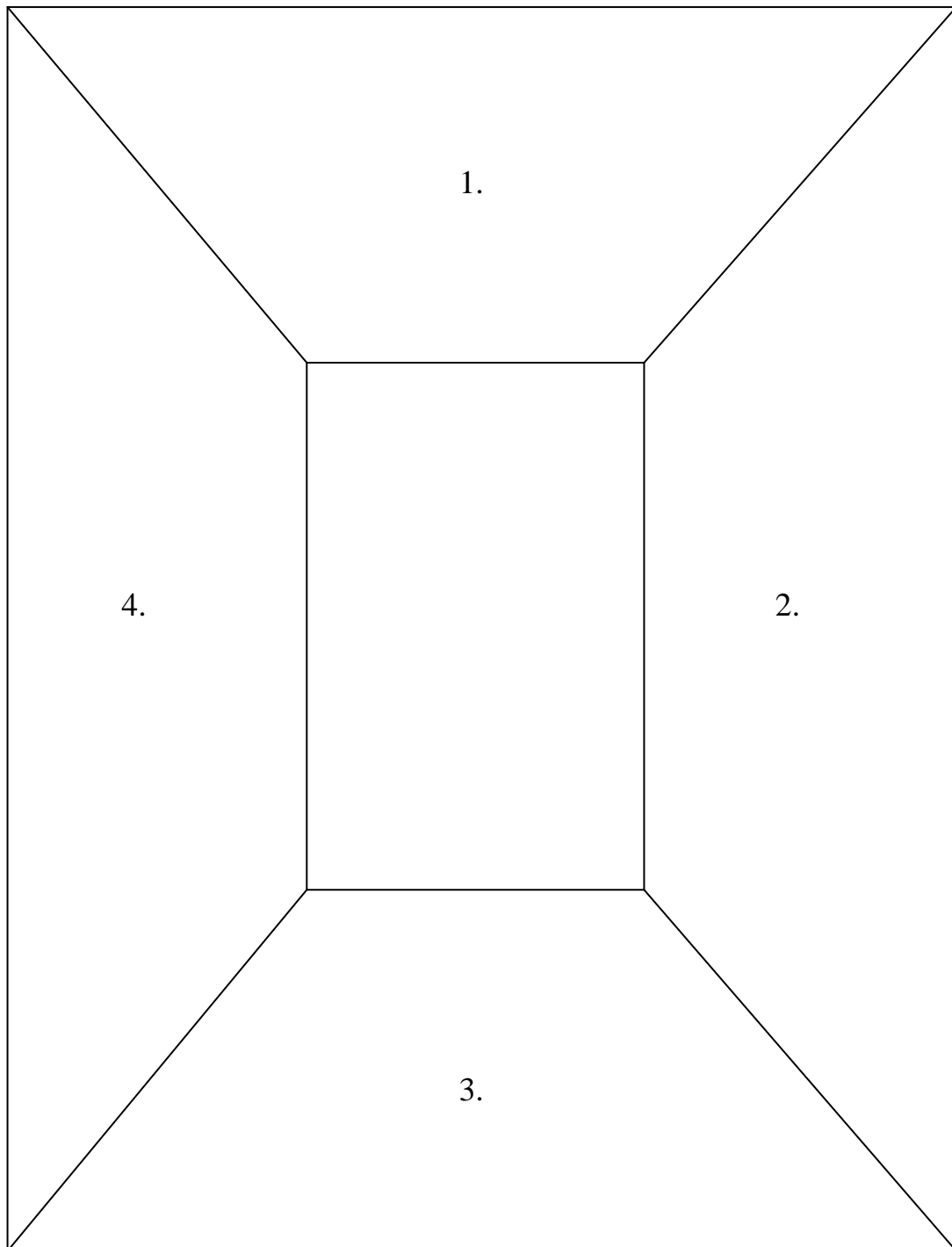
- **AZ ÉRDEKLŐDÉS** (*Mennyire tetszik, mennyire érdekel*)
- **A KÉPESSÉGEK** (*Meg tudom csinálni?*)
- **MUNKAMÓD, MUNKAKÖRÜLMÉNYEK** (*Hogyan szeretnék dolgozni?*)
- **MENNYIRE ISMEREM A SZAKMÁT?** (*Szakmai követelmények*)
- **A SZÜLŐK ELKÉPZELÉSEI**
- **A BARÁTOK VÉLEMÉNYE**
- **A CSALÁD ANYAGI HELYZETE**
- **LAKÓHELYI KÖRNYEZET**
- **MUNKAERŐPIACI HELYZET** (*El lehet helyezkedni vele?*)
- **A SZAKMÁK DIVATJA**
- **KERESETI LEHETŐSÉGEK**
- **EGÉSZSÉGÜGYI ALKALMASSÁG**
- **TANULMÁNYI EREDMÉNY**

Szerintem a legfontosabbak:

1.
2.
3.

A Te iskolaválasztásodnál melyek játszottak szerepet? Húzd alá ezeket!

ABLAK

Meggyőző

A szülők szeretnék a közelükben tudni a gyermeküket, ezért legszívesebben a helyi középiskolába íratnák. A gyermek azonban egy olyan szakmát szeretne tanulni, amelyet csak távolabb, egy 80 km-re lévő középiskolában lehetne.

Az apa szeretné, ha a fia továbbvinné a családi vállalkozást, amit több nemzedék óta építget a család. A jól felszerelt asztalos műhely mára jól jövedelmez. A fiú is gyakran segít a munkában, ügyes, van érzéke a fához. Ő azonban másra vágyik, reklámgrafikus szeretne lenni

A gyermek egy divatos, népszerű szakmát szeretne választani, ugyanazt, amit a barátja is tanul. Ezt a szakmát az elmúlt években is sokan választották, ezért a környéken nehéz vele elhelyezkedni. A szülők megpróbálják meggyőzni a gyermeküket arról, hogy inkább olyan szakmát tanuljon, amivel (szerintük) könnyebb lesz az elhelyezkedés.

Két barát beszélget a továbbtanulásról. Egyikük már egy éve egy távolabbi középiskolába jár, kollégiumban lakik, és jól érzi magát ott. A másik most készül az iskolaválasztásra. Még nem volt távol a családjától, a közeli iskolába szeretne menni, hogy bejáró lehessen. Tart a kollégiumtól. Igaz, ebben az iskolában nincs olyan szakma, amit igazán szeretne tanulni.

Divatos szakmák

Mitől divatos, népszerű egy szakma? Gondolkodj el a felsorolt lehetőségeken! Válaszd ki azt, amelyikkel leginkább egyetértesz! Húzd alá!
Más szempontokat is gyűjthetsz!

Társadalmilag megbecsült, tiszteletnek örvend

Jó kereseti lehetőséget biztosít

Könnyen el lehet helyezkedni vele

Fizikailag könnyű munka

Szerintem egy szakma azért lesz divatos, mert

.....

.....

.....

.....

Válassz egy párt magadnak, s vitassátok meg közösen!
Majd csatlakozzatok egy másik párhoz, s velük is beszéljétek meg!
Alakítsatok ki közös álláspontot!
Gyűjtsetek olyan szakmákat, amelyeket ma divatosnak tartotok!

1. Foglalkozásblokk

Álmodj jövőt magadnak!

Álmodozások, tervek a jövőről

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Annak elfogadása, hogy lehetőséget kell adni magunknak a választásra. A változatos elképzelések segítenek a célok megfogalmazásában
A foglalkozás tartalma	Mi szeretnél lenni?? Mire vágyakozol? Hogyan szeretnél élni?? Milyen terveket fogalmazol meg Optimista jövőkép Bátor elképzelések Lehetőségek felmérése A saját lehetőség megtalálása
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes: lehetőségek felismerés, önismeret önszabályozás, önérvényesítés Kognitív: véleményalkotás, eredményes kommunikáció, belátás, meggyőzés, vita, elfogadás, elutasítás Szociális: figyelem, együttműködés, önbizalom, bizakodás, másokban való bízás, hit Információkezelés: írott szöveg feldolgozása, lényegkiemelés, okok és következtetések levonása
Kapcsolódási pontok	Magyar nyelv és irodalom: Anyanyelvi kommunikáció Életvitel és gyakorlati ismeretek: Pályaorientáció Ember és társadalom: társadalomban való beilleszkedés
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

RÁHANGOLÁS

Tevékenység 1
20 perc

Mit szeretnél a jövőben? Mire vágyakozol?

Tanári instrukciók

- Az egyes számú mellékletben találtok fogalmakat, kifejezéseket. Olvassátok el, értelmezzétek.
- Rakjátok a megvalósíthatóság időrendjébe, jelöljétek számozással.
- Alkossatok párokat, beszéljétek meg, kinek mi van az első három helyen, mi került a három utolsó helyre.
- Nagycsoportos megbeszélés, a tanár a táblára írja, az első és utolsó jelöléseket. (Megjelenik az osztály jövőkép vázlata, mik azok, amiket legfontosabbnak tartanak, mik azok, amik a távoli

Munkaforma	jövőben várnak megvalósításra)
Módszerek	Egyéni, páros, nagycsoportos
Eszközök	Elemzés, rendezés, rangsorolás, beszámolók, megbeszélés 1. sz. melléklet

JELENTÉSTEREMTÉS

Tevékenység 2 (A változat)
20 perc

Elképzelések a jövőről....
Mi lenne, ha.....

Tanári instrukciók

- A 2. mellékletben leírt foglalkozásokat, képzelj el, írd le mindent, ami eszedbe jutott. Képzelj el a jövődet, mint postás, polgármester, szobafestő stb.
- alkossatok 4 fős csoportokat, és meséljétek el egymásnak, hogyan képzelitek el magatokat a különböző foglalkozásokban.
- A legnehezebb és a leginkább nektek valóról számoljatok be az osztálynak.
- Tanári összegzés: mit preferálnak leginkább, mennyire reális önmagukhoz képest a választásuk.

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

Egyéni, kiscsoportos, nagycsoportos
Megbeszélés, leírás
2. melléklet

Tevékenység 2 (B változat)
20 perc

Most jöttem Amerikából, foglalkozásom.....

Tanári instrukciók

- Játszani fogunk, Most jöttem Amerikából, foglalkozásom... nevű játékot. Két tanuló kimegy a teremből, és megbeszéljük, milyen foglalkozást fognak bemutatni az osztálynak. A mi feladatunk, hogy kitaláljuk a mozdulatokból, milyen tevékenységet mutattak be.
- A tanár minden foglalkozás után közösen megbeszéli az osztállyal, hogy ki szeretné a bemutatott foglalkozást vállalni, és milyen lenne az életük.
- A tanár a játék végén összegzi, hogy milyen típusú foglalkozásokat preferált az osztály, mennyire van realitása az adott földrajzi területen.

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

Csoportos, páros
Pantomim játék, szabályjáték, megbeszélés

Tevékenység 3 (A változat)
30 perc

Életutam: Saját életút eddigi jelentős eseményeinek végiggondoltatása feladatlapos feladatmegoldással.

Tanári instrukciók

- Először gondolja át mindenki, hogy az eddigi élete során, milyen fontos események, történések voltak, amelyek jelentősek a

számára, melyek változást hoztak az életükben. Pl.: bölcsőde, óvoda, iskolakezdés, egy költözés, testvér születése... stb. Majd egyénileg töltsé ki mindenki az Életutam feladatlapot (3. melléklet).

Ezt követően alkossanak a csoporttagok 4 fős kis csoportokat.

- A kis csoportokban vitassátok meg a hasonlóságokat, érdekességeket, szomorúságokat, örömeket stb.

-A csoportok számoljanak be az életutak megbeszélése közben szerzett közös tapasztalatról, találtak-e hasonlóságokat. A nagycsoportos megbeszélésnél kérdezzük meg a csoporttagokat, hogy milyen változásokat hozott az adott történet az életükben, hogyan érezték magukat akkor, miben fejlődtek a változás hatására?

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni, kis csoportos, nagycsoportos

Megbeszélés

3.sz. melléklet

Tevékenység 3 (B változat)

30 perc

Tanári instrukciók

Életutak

Életút részleteket, összegzéseket olvashattok!

4 fős csoportokat alkossatok, a csoport négy tagja négy különböző életút leírást kap.

-Először olvassa el mindenki a kapott szöveget, a kulcsfogalmakat húzzátok alá, mondjátok el magatokban az illető személy életútját.

-Majd mondjátok el hangosan egymásnak. Vitassátok meg: hasonlóságokat, érdekességeket, szomorúságokat, örömeket stb.

-A csoportok számoljanak be az életutak olvasása, megbeszélése közben szerzett közös tapasztalatról.

- A tevékenység 3 „B” változata egyben nehézségi fokozatot is jelent az „A” változathoz képest, ezért javasolt a csoporttagok képességi szintjéhez igazítva választani a tevékenységek változatai között.

-Reflexiók. Visszacsatolás. Értékelés.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni, csoportos, nagycsoportos

Szövegfeldolgozás, vita, prezentáció

4.sz. melléklet

REFLEKTÁLÁS

Tevékenység 4

15 perc

Életút-térkép

Tanári instrukciók

- Mindenki készítsen egy életút térképet magáról. (Hegyek, völgyek, történések, rajzok stb.)
-Ismét csoportban dolgozhattok. Mondjátok el egymásnak az eddig megélt életutakat. Arról is beszéljétek, hogyan szeretnétek továbblépni
-Csoport prezentáció: érdekességek, az együttműködés szintje, eredményessége

Munkaforma

Egyéni, csoportos

Módszerek

Rajz,

Eszközök

A/4 lap, tollak, színesek

Tevékenység 5

5 perc

Életutam mai napja

Tanári instrukciók

Visszajelző kör, érzések, élmények megfogalmazása.

Mi mindent tudtok ma magatokról?

Hogyan éreztétek magatokat?

Melyik feladatot találtátok a legérdekesebbnek a mai foglalkozáson és miért?

Munkaforma

Interaktív nagycsoport

Módszerek

Megbeszélés

Eszközök

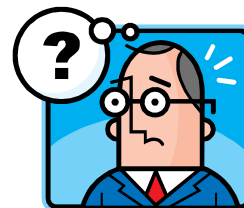
-

Múlt, jelen, jövő/Álmodj jövőt magadnak!/1. melléklet

Az alábbi fogalmakat rakd a megvalósíthatóság időrendjébe:

- Tanulás
- Családalapítás (nősülés, férjhez menés)
- Gyermekvállalás
- Szakmatanulás
- Oklevél, diploma megszerzése
- Továbbképzések
- Munkahelykeresés
- Munkavállalás
- Fizetés
- Lakásvásárlás
- Takarékoskodás
- Bevásárlások
- Munkahelyi közösség
- Barátok
- Rokonok
- Ünnepek
- Utazások
- Gazdagság
- Palota
- Autó
- Kerékpár
- Bútor

Mi lenne ha..... lennél	Elképzelések leírása..... (hol és mit tanulnál? Milyen házban laknál? Milyen lenne a munkahelyed? Mennyi lenne a jövedelmed? A családod hány tagból állna? Lenne-e autód, vikend házad? Hogy éreznéd magad??? stb.....bármit elképzelhetsz!)
POLGÁRMESTER	
ÁLLATTENYÉSZTŐ	
TANÁR	
BETEGÁPOLÓ	
IDŐSGONDOZÓ	

ZÖLDSÉGTERMESZTŐ	
SZOBAFESTŐ-MÁZOLÓ	
DADUS	
MINISZTERELNÖK	
ÜZLETVEZETŐ	
ELADÓ	
TAKARÍTÓ	

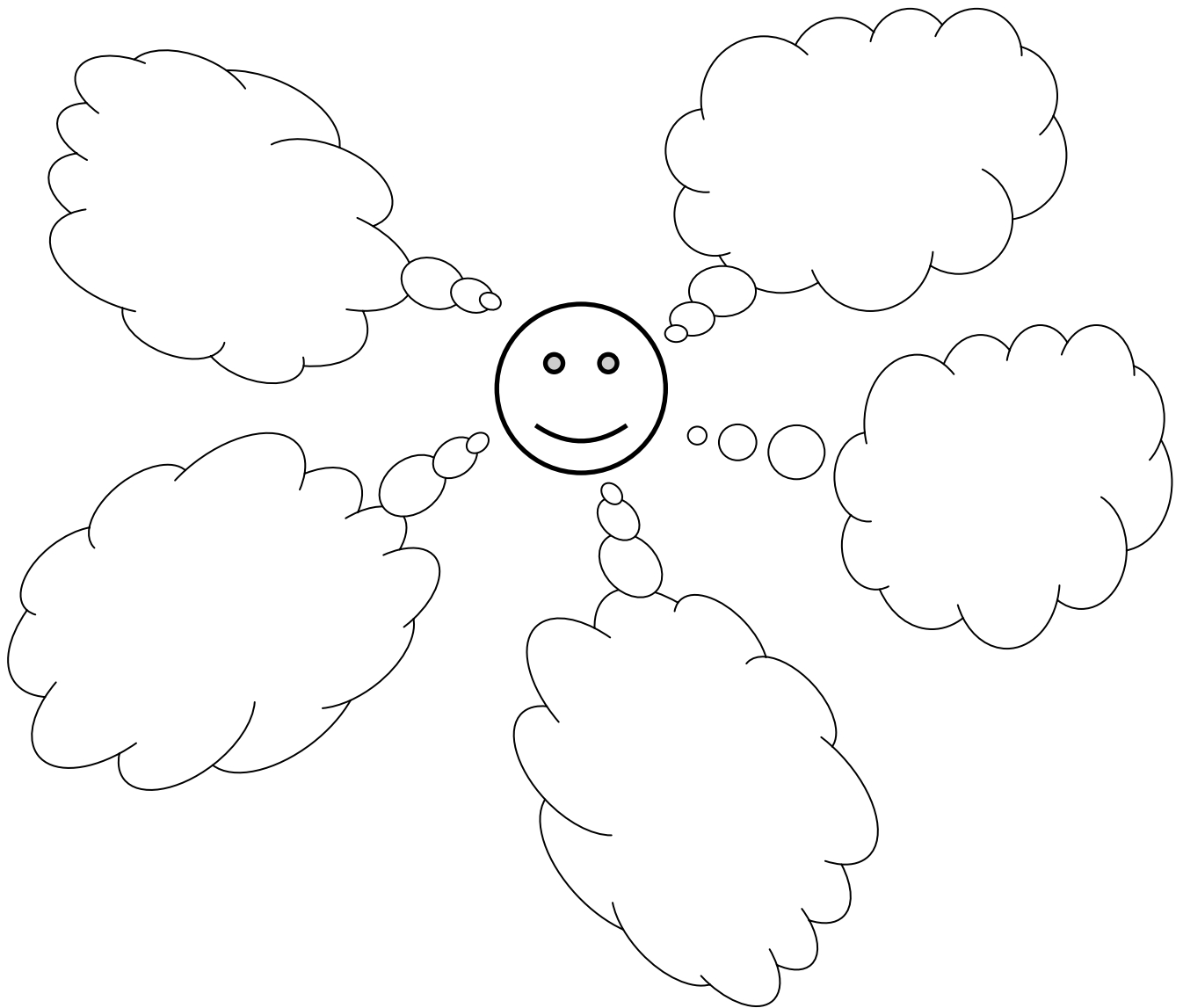
POSTÁS	
---------------	--

ÉLETUTAM

**Írd a felhőcskébe, hogy eddig milyen fontos dolgok történtek veled az
életedben!**

Ha kevés a felhő, te is rajzolhatsz még felhőket!

SZÖVEGFELDOLGOZÁS

Ady Endre (1877 -1919)

Ady Endre világviszonylatban is a XX. század egyik legnagyobb költője, Petőfi óta a következő új főszereplő, akinek jelentőségéhez egészen József Attila fellépéséig senki sem fogható.

Amikor huszonkilenc éves korában az *Új versekkel* az irodalom és az irodalmi harcok kellős közepére kerül, már hosszú út áll mögötte.

Szegény sorsú de nagy történelmi múltú, szilágysági kishemesi család sarja. Diákkorától fogva versel. Érettségi után jogásznak indul, de hamar elcsábítja az újságírás.

Debrecenben hírlapíró, itt jelenik meg első verseskönyve, amelyen még erősen érződik Reviczky hatása, és amelyhez az ifjúság körében népszerű Ábrányi Emiltől kér előszót.

Debrecenből kerül Nagyváradra újságírónak. Ez a város döntő élményeket ad. Gyorsan fejlődő polgárváros, amelynek izgatott értelmisége nem is Budapest vagy Bécs, hanem Párizs felé tekint. Ott érlelődik az új magyar irodalom. Művelt írókkal, költőkkel, újságírókkal barátkozik össze, köztük Bíró Lajossal, az új magyar novellairodalom egyik legkitűnőbb művészeivel, aki mindhalálig az egyik legjobb barátja marad.

Nagyváradon találkozik Lédával, a nagy szerelemmel. A művelt, szenvedélyes nagypolgári asszony közvetíti Adyhoz a modern francia költőket, ő bírja rá szerelmét, hogy franciául tanuljon, majd együtt utaznak Párizsba. Csaknem egy évet töltenek ott és a Riviérán. Szerelme Lédával éppolyan viharos volt mint élete, sok helyen megfordult és sok szép verset írt.

Áprily Lajos (1887-1967)

Áprily Lajos fő titka, hogy kifejezi egy olyan ingathatatlan becsületű férfi lelkét, aki harmonikusan akar élni egy diszharmóniákkal teljes világban, rendíthetetlenül emberséges az embertelenségek közepette. Erdélyi volt, civil neve szerint: Jékely Lajos. Brassói protestáns család fia, Kolozsvárott végezte el az egyetemet, Nagyenyeden lett tanár. Közben alkalma volt világot látni, Párizsban egy esztendő is töltött.

Kezdetben kizárólag Erdélyhez tartozik, akkor is, amikor Erdély még Magyarország keleti része, akkor is, amikor Erdély Románia nyugati része.

Kötettel azonban viszonylag későn - harmincnégy éves korában, 1921-ben – jelentkezik.

Tanárnak is, iskolaigazgatónak is eszményi; egykori tanítványai mindig az elragadtatott szeretet hangján emlékeznek óráira is, intézkedéseire is. De ha szerkeszteni kell, ugyanilyen egyszerre fegyelmet tartó és szeretetreméltóan méltányos irodalomszervező. Egy ideig Kolozsvárott az Erdélyi Helikon szerkesztője, később Budapesten a Protestáns Szemléé.

Áprily műfordítói főműve - Ibsen *Peer Gyntje* és Schiller *Wallensteinje*. Ezeken kívül kötetre menő sokaságát tolmácsolja a világirodalomnak.

Ez időben már nem él Budapesten. A Visegrád melletti Szentgyörgypusztára költözik, ott él a természet ölén most már mindhalálig.

Pásztor József
(1870-1942)

Pásztor József szerény kisbirtokos volt. Hamar megnősült, ahogyan akkoriban szokás volt. Lett is 5 gyermeke, ezek közül egy fiú, aki azonban kilenc éves korában agyhártyagyulladásban el is ment. Utána az egyik leányka is.

Pásztor József, az édesanyja és a felesége meg a gyermekei egy fedél alatt laktak. Pásztorné tekintetes asszony parancsolt a házban. A többieknek nemigen volt szava. A földecskét nem nagy haszonnal művelték, de igen-igen szerették. A FÖLD volt Pásztor Józsefnek a MINDENE. Ezt a szeretetet hagyta örökül a gyermekeinek. Meg a félelmeit, szorongásait.

Pásztor Józsefet elvitték katonának, végig harcolta az első világégést. Alig-alig jöhetett haza. Az otthonmaratottak igen el voltak nyomva, meg pénzük sem igen akadt. Egy-két krajcár, ha került, sóra –ecetre, miegymásra.

Mikor vége lett a háborúnak hát hazajött a katonatársaival együtt. Betegen. Meg is halt hamarosan. A szíve vitte el.

Szóllósi Irén

(1940-)

Eddigi életem igen szépen telt el, nem panaszkodhatom. Jó gyermekkorom volt, édesapám, édesanyám szemefénye voltam, egyetlen gyermekként. Édesanyám áhítozott még gyermek után, de az Isten nem adta meg neki. Így minden szeretetét nekem adta.

A háborúra sem igen emlékszem, mert a szüleim között, a meséiket hallgatva, észre sem vettem a bombákat, fegyverropogásokat. Azért félelmeim csak lehettek, mert sokáig álmodtam háborús menekülésekről, szörnyűségekről, rémségekről.

Az iskolába is szerettek a tanárok, gyermekek egyaránt. Szerettem kézimunkázni nagyon. A jó Isten megadta, hogy egy igen híres népművész mellett tanulhattam ki a szürrátétes hímzést. Sokat varrtam, szépeket, külföldre is vitték rendesen. Még ma is csinálom...

Közben – 20 évesen - férjhez mentem, egy istenáldotta jó emberhez, aki mezőgazdasággal foglalkozik a földeken, dolgozik, született két szép gyermekem, immár unokáim is vannak. Ha megérem még dédnagymama is lehetek..

2. Foglalkozásblokk

Találd meg a jövődet!

Mi végre születtem?

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Az optimista szemléletű önismeret és a pályaismeret, mint lehetőségek összehangolása fontos a jövőre nézve
A foglalkozás tartalma	Dolgod van a földön, azért születted. Mire lennél képes, mire van lehetőséged?
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes: önvizsgálat, optimizmus Kognitív: véleményalkotás, tárgyalási kommunikáció, ok-okozati viszony belátása, kritikai szemlélet Szociális: figyelem, együttműködés, társadalmi szerepvállalásra, munkavállalásra ösztönzés Információkezelés: írott szöveg feldolgozása, lényegkiemelés, következtetések levonása
Kapcsolódási pontok	Magyar nyelv és irodalom: Anyanyelvi kommunikáció Életvitel és gyakorlati ismeretek: Pályaorientáció Ember és társadalom: társadalmi csoportok, társadalmi jelenségek ok-okozati összefüggése
Szükséges előzetes ismeretek:	A térség munkaerő-piacának, a jelen lévő munkáltatók tevékenységének, profiljának ismerete.

RÁHANGOLÁS

Tevékenység 1

10 perc

Tanári instrukciók

Dolgod van a földön, azért születted?

-Fejezzétek be a mondatot: Az a dolgom a jövőre nézve, hogy

A tanár foglalja össze, írja fel flip-chartra hogy milyen jövőre vonatkozó feladatokat, fogalmaztak meg a gyermekek, összesítse és tükrözze vissza az osztálynak.

-Figyeljétek meg, mivel lehetne még kiegészíteni, hogy mi végre vagyunk ezen a földön, miért születünk?

- Tanári összefoglalás

Munkaforma

Interaktív nagycsoport

Módszerek

beszélgetőkör

Eszközök

Filctoll, fripchart

JELENTÉSTEREMTÉS

Tevékenység 2 (A változat)

30 perc

Tanári instrukciók

Mire lennél képes??

- Alakítsatok csoportokat. A csoportok, feladata lesz, hogy válasszatok ki annyi foglalkozást a mellékletben felsoroltakból, vagy írjatok még magatoktól, ami érdekel benneteket. Írjátok fel flip-chartra. Majd mindenki írjon mellé olyan emberi tulajdonságokat, képességeket, amelyek az adott foglalkozáshoz szükséges.

- Aki úgy érzi valamelyik foglalkozás, tetszik neki, akár fel is tudná vállalni, írja oda a nevét.

- Csoportprezentációk

Tanári összegzés

Csoportmunka, nagycsoport

Interaktív megbeszélés

1. melléklet, 2. sz. melléklet

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Tevékenység 2 (B változat)

30 perc

Tanári instrukció

Mire lennél képes??

Az 1. sz. melléklet segítségével, írd fel 10 tulajdonságot magadról.

- Párokban dolgoztok tovább, cseréljétek ki a listákat, és a 2. sz. melléklet segítségével, 5 foglalkozást javasoljatok a társaitoknak a tulajdonságai, képességei alapján.

- Mindenki a saját listáját, párja javaslatát nézze át, és jelölje meg azokat a foglalkozásokat, amelyek neki is megfelelnek.

- Alkossatok csoportokat, beszéljétek meg a tapasztalataitokat.

- Készítsetek magatoknak plakátot.

- Prezentáljátok.

Tanári összegzés. Megerősítés.

Egyéni, páros, kiscsoportos, nagycsoportos

Válogatás, egyeztetés, beszélgetés, prezentálás, együttműködés

1. melléklet, 2. sz. melléklet

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Tevékenység 3

30 perc

Tanári instrukciók

Milyen lehetőségeim vannak??

-Alkossatok 3-4 fős csoportokat!

-Gondolattérkép segítségével, tárjátok fel a munkalehetőségeiteket, az adott földrajzi területen, közeli városban, falvakban, lakóhelyeteken??

Javaslat: a foglalkozásra érdemes lenne meghívni a területileg illetékes munkaügyi központ képviselőjét (munkavállalási

tanácsadót), akitől tájékozódhatnak a tanulók a térség munkaerő-piacáról, a jelen lévő munkáltatókról, cégekről és azok profiljáról.

- Csoportprezentáció – nagycsoportos megbeszélés, kiegészítés
- Mindenki minden táblához odamegy, és a saját ceruzájával, jelkép, név segítségével jelöljön meg annyi lehetőséget a maga számára amennyit akar. Közben gondoljátok végig, milyen képességeitek vannak, alkalmasnak tartjátok-e magatokat a megjelölt munkákra.

- Egyéni beszámolók
- Tanári összegzés

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

Kooperatív csoport, egyéni
Gondolati térkép, együttműködés
Fripchart, tollak

REFLEKTÁLÁS

Tevékenység 4
10 perc

Tanári instrukciók

Mi a dolgom most? Mi lesz a legfontosabb dolgom a jövőben?

T-táblát rajzoljatok a füzetetekbe. Egyik oldalra kerüljön: most, jelen, a másik oldalra: jövő

- Írjátok le, a jelen legfontosabb feladatait, aztán írjátok le a jövő legfontosabb feladatait. (1-5 dolgot, feladatot írjatok)
- Egyéni beszámolók meghallgatása.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

A tanár keresse, és fogalmazza meg minden esetben a jelen és a jövő feladatai között az összefüggést. A múlthoz is kapcsolhatja. egyéni

Elemzés, lényegkiemelés

Füzet, toll

Tevékenység 5
10 perc

Tanári instrukciók

Vissza a jelenbe

Záró kör, visszajelzés, reflektálás a foglalkozáson történteke.

Hogyan éreztétek ma magatokat?

Tudtál-e meg ma valami újat magadról?

Melyik feladat volt a legérdekesebb számodra? Miért?

A csoportvezető minden tanulótól kérjen visszajelzést.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Nagycsoport

Megbeszélés

-

Múlt, jelen, jövő/Találd meg a jövődet!/1. melléklet

ALKALMAZKODÓ	ÁLLHATATOS	NYITOTT	ÁTLAGOS	SOKOLDALÚ
CÉLTUDATOS	BARÁTSÁGOS	EGYÜTTÉRZŐ	DOLGOS	SZAVAHIHETŐ
DERŰS	BÉKÉS	MEGELÉGEDETT	SEGÍTŐKÉSZ	SZERÉNY
ÁPOLT	BELÁTÓ	LAZA	BECSVÁGYÓ	TAKARÉKOS
ÉRDEKES	BUZDÍTÓ	ELŐVIGYÁZATOS	BÚBAJOS	TÁRGYILAGOS
HATÁROZOTT	DÖNTÉSKÉPES	ÉRDEKLŐDŐ	VITATKOZÓ	TISZTELETTUDÓ
SZÉP	EGYÜTTMŰKÖDŐ	LELKIISMERETES	ÜGYES KEZŰ	MERÉSZ
BECSÜLETES	EMBERSÉGES	SZAKMAILAG FELKÉSZÜLT	CSALAFINTA	RAVASZ
BEFOLYÁSOS	TALPRAESETT	ÉRZÉKENY	CSINTALAN	ROKONSZENVES
SZÓKIMONDÓ	ÖNZŐ	FIGYELMES	RENDSZERETŐ	SZAKSZERŰ
TALPRAESETT	ELNÉZŐ	GONDOSKODÓ	SZERELMES	SZERETETREMÉLTÓ
KÖVETKEZETES	ENGEDÉKENY	RENDETLEN	SZOLGÁLATKÉSZ	ELŐZÉKENY
KÖTELESSÉGTUDÓ	ERŐS	ÉLETVIDÁM	VEZETŐ EGYÉNISÉG	EMBERSÉGES
JÓ TANULÓ	ELÉGEDETT	HARMONIKUS	SZORGALMAS	ÉRTELMESEN
BOLDOG	ELFOGADÓ	HUNCUT	ÉKESSZÓLÓ	JÓINDULATÚ
CÉLTUDATOS	UDVARIAS	IGYEKVŐ	BÁTOR	GYORS
ENGEDELMES	FELELŐSSÉGTELJES	ÉLETREVALÓ	BEFOLYÁSOLHATATLAN	MŰVELT
FÜGGETLEN	MÁSOKRA FIGYELŐ	GYÓZTES	BÉKESZERETŐ	CSINOS
ENGEDÉKENY	HUMOROS	HITELES	BÉKETŰRŐ	MEGVESZTEGETHETETLEN
JÁTÉKOS	KÖZLÉKENY	HŰSÉGES	BÉKÍTŐ	KÖZLÉKENY
FANTÁZIADÚS	JÓ FELLÉPÉSŰ	IGAZSÁGOS	BESZÉDES	NÉPSZERŰ
KÉSZSÉGES	KIVÁNCSI	ILLEMTUDÓ	CSALÁDSZERETŐ	MÉRTÉKLETES
KIEGYENSÚLYOZOTT	SZÍVÉLYES	JÓ KEDÉLYŰ	ERKÖLCSÖS	NYUGODT
FEDDHESETLEN	KISUGÁRZÓ	JÓL NEVELT	HIGGADT	ÖNZETLEN
GONDOS	KIVÁLÓ	JÓSZÍVŰ	IGAZSÁGOS	ŐSZINTE
GYAKORLATIAS	KOMOLY	JÓZAN	KEZDEMÉNYEZŐ	ÖTLETES
HITELES	KÖZÖSSÉGI EMBER	IPARKODÓ	KITARTÓ	JÓ

KREATÍV	KITARTÓ	JELLEMES	MEGBECSÜLT	KIVÁLÓ
MEGBÍZHATÓ	MEGÉRTŐ	JÓ EMBERISMERŐ	KÖZVETLEN	SZAVAHIHETŐ
ÖNÁLLÓ	ÖNFELÁLDOZÓ	VAN ÖNBIZALMA	LELKES	MÉLTÁNYOS
MEGGONDOLT	MÓKÁS	ÓVATOS	MEGGYŐZŐ	NEM NÉZ LE MÁSOKAT
MAGABIZTOS	PONTOS	OKOS	VIDÁM	MEGFELELŐ ISKOLAI VÉGZETTSÉG
IGÉNYES	RAGASZKODÓ	ISMERI ÖNMAGÁT	MEGNYERŐ	ÖNÁLLÓ GONDOLKODÁSÚ
KEDVES	RÁTERMETT	SZERETI AZ EMBEREKET	RAGASZKODÓ	TÖREKVŐ
VAN ÖNFEGYELME	ELFOGADÓ	TEKINTÉLYTISZTELŐ	SZÓRAKOZTATÓ	TÜRELMESEN
VAN ÖNURALMA	SZELLEMESEN	TETTRE KÉSZ	TISZTESSÉGES	ÖNZETLEN
VONZÓ MEGJELENÉS	SZEMÉRMES	TEVÉKENY	SIKERES	ÉRZÉKENY

Múlt, jelen, jövő/Találd meg a jövődet!/2. melléklet

BÍRÓ	POLITIKUS	ÜGYVÉD
BANKI MENEDZSER		
NAGYVÁROS POLGÁRMESTERE	TAKARÍTÓ	SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ
ÚJSÁGÍRÓ	AUTÓSZERELŐ	ACS
VILLANYSZERELŐ	TV-,RÁDIÓSZERELŐ	TETŐFEDŐ
MINISZTERELNÖK	FÉNYKÉPÉSZ	FUVAROZÓ
KÖNYVELŐ	TANÁR	TANÁR
KÁRPITOS	FÉREGIRTÓ	ÁLLATGONDOZÓ
MEZŐGAZDÁSZ	NÖVÉNYTERMESZTŐ	POSTÁS
FŐÁLLÁSÚ ANYA	ÁLLATGONDOZÓ	IDŐSGONDOZÓ
SEBÉSZ	MOZIGÉPÉSZ	SZÁMÍTÓGÉP TECHNIKUS INFORMATIKUS
ÁPOLÓ	BETEGKÍSÉRŐ	VÍZ-GÁZ SZERELŐ
SZOBRÁSZ	ELADÓ	ÉKSZERÉSZ
BÁNYÁSZ	SZIKVIZES	VEGYÉSZ
FAVÁGÓ	SPORTOLÓ	ASZTALOS
KÉPVISELŐ	SZŐNYEGSZÖVŐ	ADMINISZTRÁTOR
HÁZFELÜGYELŐ	KÖNYVTÁROS	SZÜLÉSNŐ
MŰVÉSZ	TÁNCOS	TELEFONSZERELŐ
ÁPOLÓ	FAFARAGÓ	PADLÓBURKOLO
ORVOS	ÜGYVÉD	FŰTÉSSZERELŐ
KUKÁS	SZINÉSZ	ÉNEKES
RENDŐR	LELKÉSZ	MÉRNÖK

3. Foglalkozásblokk

A MEGVALÓSÍTÁS

Ismerd meg és használd ki a lehetőségeidet. Vállalj felelősséget a sorsodért.

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	A jövőnket meg lehet tervezni, de terveken lehet változtatni, alkalmazkodni kell a lehetőségekhez, bizni lehet a jövőben. Tenni kell érte!!
A foglalkozás tartalma	Ismerd meg és használd ki a lehetőségeidet. Alkalmazkodj, használd önmagad képességeit! Megtalálod a jövődet s tegyél érte, hogy a céljaidat elérhesd.
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes: autonómia, önszabályozás, önérvényesítés Kognitív: tervezés, hivatalos kommunikáció, Szociális: figyelem, együttműködés, mások előnyben részesítése, viselkedési szabályok betartása Információkezelés: szövegfeldolgozás, elemzés, ok és következmény feltárása
Kapcsolódási pontok	Magyar nyelv és irodalom: Anyanyelvi kommunikáció Életvitel és gyakorlati ismeretek: Pályaorientáció Ember és társadalom, Tanulás tanítása
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

RÁHANGOLÁS

Tevékenység 1
5 perc

Pillanatnyi jó érzés!!

Tanári instrukciók

Mondjátok el, ma reggel óta milyen pillanatnyi jó érzések voltak, s az mivel volt kapcsolatban.
(A tanár a munkával kapcsolatos jó érzéseket visszatükrözve megerősíti a beállítódás irányát)

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

Egyéni
Beszámoló, beszélgetés, segítő beszélgetés
nincs

JELENTÉSTEREMTÉS

Tevékenység 2 (A változat)
40 perc

Tanári instrukciók

Életút-interjúk: meghívott személyekkel „interjú” készítése

A meghívott személy bemutatását követően:

Ahogy az elmúlt két foglalkozáson is, ez alkalommal is az életút, az életpálya tervezéssel, életünk fontos döntéseivel foglalkozunk. Most lehetőségetek nyílik egy már dolgozó személyt megkérdezni ezzel a témával kapcsolatban, tegyétek fel kérdéseiteket!

Javaslat:

- a foglalkozásra meghívhatók olyan - már dolgozó - személyek, akik egy-egy a térségben jelen lévő munkáltatónál tevékenykednek és szívesen beszélnek a pályaválasztásuk történetéről, pályaválasztási döntéseikről, jelenlegi munkájukról,
- ha van rá mód, érdemes a tanulókhöz korban közel álló – esetleg az iskolájukban végzett – már foglalkoztatott egyént hívni,
- az interjú, az elbeszélgetés előtt a tanulókkal beszéljük át, illetve gyűjtsük össze azokat a kérdéseket, melyek érdeklik a tanulókat, és amelyekre érdemes rákérdezni a meghívottól, a témával kapcsolatban. Pl.:
 - Mennyire befolyásolt a pályaválasztását az, hogy milyen iskolát választott?
 - Mi az, amit eltervezett és mi az, amit véletlenül adódott?
 - Mit tenne másképp, ha újra iskolás lenne?
 - Lenne-e más munka, foglalkozás is, amit szívesen végezne?
 - Elégedett-e jelenlegi életével?
 - Min változtatna szívesen? ... stb.
- Amennyiben mód van rá munkahely látogatása is megszervezhető a diákok érdeklődésének megfelelően.

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

Nagycsoportos
Megbeszélés

-

Tevékenység 2 (B változat)
40 perc

Tanári instrukciók

Életutak- élettervek

Az 1. sz. mellékletben találtak életutakat. Híresek és hétköznapi emberekről szólnak az írások.

Vizsgáljátok meg az életutakat, mennyi benne a tervezés, mik lehetnek nem tervezettek.

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

X csoportot alkossatok! (amennyit a tanár jónak lát- a szemelvényekből, lehet választani)
Mindegyeik csoport egy életutat elemez. T tábla:
tervezett/nem tervezett
Csoportprezentációk.
Összehasonlítások.
Csoportos, nagycsoportos
Szövegfeldolgozás (tanult módon – Tanulás tanítása)
1. sz. melléklet

Tevékenység 3
30 perc

Tanári instrukciók

Megtervezem a jövőmet!!

Gondolattérkép segítségével tervezzétek meg a jövőtöket, kitérhetek olyan tervrészletekre is, amik nem tervezhetőek előre.

Egyéni prezentálás
Tanári megerősítés
egyéni

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

Gondolat térkép
Fripchart, toll,

Tevékenység 4
10perc

Tanári instrukciók

„Munka-vásár”

Három csoportot alakítunk ki. Mindegyik csoport kap egy „foglalkozást” , reklámozni kell, be kell mutatni , meg kell győzni az embereket, hogy ez a legjobb foglalkozás.

(A foglalkozás nevek fantázia nevek: Gilkamibon-szerelő, bakknakoz-vezető, trnkonton irányító,)

Értékelés: mennyire volt meggyőző a csoport, mennyire volt kreatív stb.

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

Csoportos
szerepjáték
Fripchart, színes filctollak,

REFLEKTÁLÁS

Tevékenység 5

5 perc

Tanári instrukciók

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Hogyan valósítod meg a tervedet??

Gondolkojtok: mit kell ma tennetek, hogy a jövő-terveteket megvalósítsátok? Mi mindent tudtok ma magatokról? Melyik feladatot találtátok a legérdekesebbnek a mai foglalkozáson és miért?

Egyéni beszámoló meghallgatása

Tanári visszacsatolás

Egyéni, nagycsoportos

beszámoló

-

Múlt, jelen, jövő/A megvalósítás/1. melléklet

Magyarország jövőképe 2020-ig

Országos szintű tervek mellett regionális terveket is ki kell dolgozni
Fontos az informatikai fejlesztés, az Internet mint több helyre való eljuttatása- az emberek ilyen irányú érdeklődésének felkeltése

Tudásban, kultúrában szegény és gazdag emberekre oszlik az ország, mely szakadékot mielőbb fel kell számolni

A tudás és tudatfejlesztés állami szinten történő megvalósítása elengedhetetlen, hiszen a továbblépés gátja akár saját fejletlenségünk is lehet

Testileg, szellemileg és lelkileg egyaránt egészséges társadalom felé kell elmozdulni, s a természettel való összhangban éleést be kell építeni a jövőmodellbe

A jövő két letéteményese az állam és a gondolkodó ember. Az állam feladata a stratégiai gondolkodás és el kell döntenie, hogy biztosít-e anyagi forrásokat, s ezzel lehetőséget a gondolkodó ember fejlesztéseire, akinek alkotása az egész társadalom jövőjét formálja

Gödöllői Városi Könyvtár jövőképe

Jövőképünkben olyan könyvtár szerepel, amely mintegy 40 ezer fő könyvtárt fog kielégíteni, 100-120 ezer látogatót fogad évente, az olvasókat jól szervezett gyűjteménnyel és mintegy 180 ezer dokumentummal várja.

Olvasó-barát környezetet nyújt, mind a klasszikus könyvtári és az új típusú információszolgáltatás találkozóhelyévé, kisebb létszámú szakmai konferenciák helyszínévé szeretné tenni.

Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár jövőképe

- A hagyományos dokumentumok mellett egyre több elektronikus és digitalizált dokumentumokkal fog rendelkezni.

- Felvállalja a megyei szolgáltatási rendszert, amely magában foglalja az információellátás teljes folyamatát
- A kiterjedt automatizálás, osztott katalogizálás, nagy sávzélességű hálózat biztosítja.
- Jellemzője a virtuális kultúra közvetítése
- A szolgáltatások folyamatos megújulását biztosítja
- Az egész könyvtári szervezet tevékenységét átfogja a teljes körű minőségmenedzsment.

D. kisváros jövőképe

- Első és elengedhetetlen feladat, a csatornázás felújítása és bővítése
- Mivel a forgalom az utóbbi néhány évben meghúszszorozódott, a főúton a házak megrongálódtak, ezért elterelő utat kell építeni. (tervezés, kivitelezés, a közlekedés elterelése)
- A két iskola épületét fel kell újítani, az egyik épületet új tornateremmel kell megtoldani
- Az idősek létszámának gyors növekedése miatt szükséges, napközi ellátást biztosító épületet találni, az öregek foglalkoztatását megoldani.
- A művelődési- kulturális lehetőségeket bővíteni kell.
- Munkahelyet kell teremteni, a munkanélküliek számát csökkenteni.
- A tavalyi évben kiöntött a N. folyó, az idén reméljük, hogy nem fog, de fel kell a védelemre készülni.

Egyetemi adjunktus jövőképe

Két alapvető feladatot látok magam előtt:

- a. a karrierem építése (nyelvvizsgák, doktori vizsgák, doktori dolgozat megírása, megvédése)
- b. a családomnak biztosítani a megfelelő életszínvonalat, a gyermekek tanulási lehetőségét, a nagyobb lakást, közös szórakozási lehetőségek

biztosítását – ennek érdekében külön munkákat is vállalom kell a feleségemmel együtt

Terveink 2015.-ig

- A lakásunk felújítása
- A kertünk rendbetétele
- Mosogatógép vásárlása
- A nagyszülők gondozása
- A pihenés valamilyen formájának megtervezése, beiktatása.
- Jó lenne, ha a feleségem főzne egy paprikáscsirkét , mert most épp nagyon kívánom, de hogy mi lesz ebből nem tudom ... na de csak vicceltem.....

K.I.-né jövőképe

Mióta nyugdíjas lettem, nem nagyon foglalkozom a jövőmmel. Azért vannak feladataim, amiket a szükség hoz. Messzebb érő terveim nincsenek már. Azért elterveztem , hogy mostanában csak megcsinálom, valahogyan amiket kigondoltam:

- A házamat meg kellene javíttatni, meszelni.
- A kertemben a fűvet le kellene kaszálni.
- A lányom gyermekeire én vigyázok, ha a szükség úgy hozza. (Holnap is megyek, mert megfázott a kicsi, nem mehet óvodába, az anyjának meg menni kell, dolgozni)
- Minden nap megetetem a tyúkokat, beszedelem a tojásokat – ha van.
- Felsikálom egy kicsit a virágos kertem földjét, a gaz miatt, hát, amikor eszembe jut.
- Nézem a tv.-ét, olvasom a Szabad Földet, hogy okosodjak.

Kiss Jolán 9. osztályos tanuló jövőképe

Most kilencedikes vagyok, elvégzem a tizediket is, és aztán úgy határoztam, hogy idősgondozó leszek. Nem tudok jól tanulni, de

igyekszem nagyon. A gyakorlati tennivalókat viszont ügyesen elvégzem, mindenki dicséri a főztömet, a takarításomat (utánam nem marad egy árva porszem sem, az biztos). Nagyon szeretem az idős nénikéket, bácsikat. Szépen tudnak beszélni a régi időkről, szívesen hallgatom. Aztán figyelmes vagyok és pontos. Biztos, hogy pontosan kirakom a gyógyszereket, leápolom a sebeket, sétálni viszem őket, vagy meg is etetem őket. Sőt le is tisztázom őket, ha kell.

Úgy érzem alkalmas, vagyok erre a munkára. Bízom benne, hogy fel is vesznek, és sikeresen elvégzem, és állásom is lesz. Nem keseredek el, ha azonnal nem kapok állást, mert biztos, hogy szükség lesz rám valahol.

Aztán biztos, hogy valamikor találok magamnak egy párt is, családot alapítunk, tán még kisgyermekem is lesznek, akiket nagyon szeretnék. Remélem a jövődöbelim is így gondolja, akit még nem ismerek.